

De rol van de provincies in het sociale domein

april 2004

M. Blanken, J. Hoenderkamp en R. Jansen

De rol van de provincies in het sociale domein

Amsterdam, oktober 2006

Dit rapport is geschreven in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, met behulp van de medewerking van alle provincies in Nederland.

Colofon

© Radar, adviesbureau voor sociale vraagstukken
M. Blanken, J. Hoenderkamp en R. Jansen
Veemarkt 83
1019 DB Amsterdam
tel.: 020-4635050
fax: 020-4635051

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1.	Achtergrond	5
1.2.	Vraagstelling	5
1.3.	Werkwijze	6
1.4.	Verantwoording	6
1.5.	Opzet rapport	7
Deel I	Ontwikkelingen in provinciaal sociaal beleid	8
2.	Beleidsprioriteiten en activiteiten	9
2.1.	Inleiding	9
2.2.	Zorg	9
2.3.	Jeugdzorg	11
2.4.	Welzijn	12
2.5.	Toeleiding naar arbeidsmarkt	14
2.6.	Onderwijs	14
2.7.	Cultuur	15
3.	Werkwijze	16
3.1.	Inleiding	16
3.2.	Rol van de provincie	16
3.3.	Themagericht werken	16
3.4.	Gebiedsgericht werken	17
3.5.	Inzet in stedelijke en landelijke gebieden	17
3.6.	Inzet Steunfuncties	17
3.7.	Traject Simons	18
3.8.	Organisatie	18
3.9.	Waardering gemeenten	18
4.	Conclusies & beschouwing	21

4.1.	Beantwoording onderzoeksvragen	21
4.2.	Beschouwing: een poging de vraag te beantwoorden die niet gesteld werd	22
Deel II	Sociaal beleid per provincie	24
	Provincie Groningen	25
	Provincie Friesland	29
	Provincie Drenthe	33
	Provincie Overijssel	37
	Provincie Gelderland	40
	Provincie Utrecht	43
	Provincie Flevoland	45
	Provincie Noord-Holland	50
	Provincie Zuid-Holland	55
	Provincie Zeeland	60
	Provincie Noord-Brabant	64
	Provincie Limburg	69
Bijlage 1	Belangrijkste Wettelijk/ Landelijk kader	73
Bijlage 2	Gesprekspartners	74

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

De provincies in Nederland timmeren aan de weg. Na jaren van discussie over de positionering van de provincie als sterke tussenbestuurslaag¹, hebben de gezamenlijke provincies – samen in het IPO - een nieuw elan ontwikkeld. Dit heeft zich onder andere geuit in een ambitieus ‘aanbod aan het kabinet’.² Dit aanbod is gebaseerd op het gedachtegoed van de IPO-commissie Geelhoed, dat streeft naar de provincie als opdrachtnemer (van het Rijk) en opdrachtgever (binnen de regio).³

De provincies willen graag medeverantwoordelijk zijn voor het oplossen van ‘urgente maatschappelijke vraagstukken’.⁴ Dat betekent dat provincies zich niet langer primair oriënteren op hun wettelijke taken, maar vanuit hun rol als integraal tussenbestuur een brede ambitie hebben. Dit heeft onder andere gevolgen voor de rol van de provincies in het sociaal beleid. Provincies hebben op dit terrein maar een beperkte wettelijke taak. Uit de ambitie om aan te sluiten bij maatschappelijke vraagstukken volgt echter dat provincies desondanks een bijdrage willen leveren. De IPO-commissie Simons heeft hierover een advies uitgebracht.⁵ Vanuit een analyse van enerzijds een aantal maatschappelijke trends, en anderzijds moderne bestuurlijke verhoudingen adviseert zij provincies om:

- De sociale infrastructuur te versterken door het beter benutten van bestaande signalerende, schakelende en integrerende mogelijkheden van de provincie;
- Gebiedsgericht te werken om in de praktijk samenhang tussen ‘pure’ sociale terreinen en andere terreinen – die wel van invloed zijn op sociale kwaliteit – tot stand te brengen;
- Een regionale sociale platform-functie te vervullen;
- Een tweejaarlijks sociaal rapport uit te brengen, waarin de toestand van de sociale infrastructuur in beeld wordt gebracht en waarover een publiek debat wordt gevoerd;
- Samen met gemeenten en instellingen een sociale agenda op te stellen, waarin beleid tot verbetering wordt aangegeven;
- Provinciale steunfuncties om te vormen tot Centra voor Maatschappelijke Ontwikkeling.

Inhoudelijk worden in het aanbod aan het kabinet ambities geformuleerd op terreinen als:

- Veiligheid en handhaving
- Jeugd(zorg)
- Zorg
- Cultuur
- Wonen
- etc.

1.2. Vraagstelling

De getoonde ambities van de provincies, bij monde van het IPO, zijn verheugend. In deze tijd van versobering is initiatief en inzet welkom. Maar niet vergeten mag worden dat de provincies als bestuurlijke tussenlaag fungeren tussen Rijk en gemeenten en provincies traditioneel relatief weinig wettelijke taken en bevoegdheden in het sociale domein kennen. In dat perspectief is het voor het ministerie van Binnenlandse Zaken van belang om ten eerste een goed beeld te krijgen van waar de provincies nu staan in het sociale domein en welke activiteiten door de provincies worden ondernomen en ten tweede om inzicht te krijgen in de wijze waarop die activiteiten worden verricht.

---

¹ *Profiel van de provincie, ontwikkelingen en toekomstvisies* (1998) Ministerie van BZK, Directie Interbestuurlijke Betrekkingen en Informatievoorziening.

² IPO (2003) *Aanbod van de provincies aan het nieuwe kabinet. Opmaat naar een bestuurscontract tussen provincies en Rijk.*

³ IPO (2002) *Op schaal gewogen. Regionaal bestuur in Nederland in de 21^e eeuw.* Advies commissie Geelhoed.

⁴ Idem p. 6

⁵ IPO (2002) *Nieuwe perspectieven voor provinciaal sociaal beleid. Advies van de ad hoc IPO adviescommissie-Simons over het sociaal beleid van de provincies.*

Dat leidt tot de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke wettelijke taken hebben de provincies in het sociale domein?
2. Op welke wijze vervullen de provincies deze taken en op welke terreinen doen de provincies juist meer dan de wettelijk voorgeschreven taken?
  - 2a Gaan de provincies in hun werk bovenlokaal te werk of juist niet?
  - 2b Gaan de provincies in hun werk interactief of directief te werk?
  - 2c Zijn er verschillen aanwijsbaar tussen de meer verstedelijkte provincies en meer landelijke provincies?
3. Zetten de provincies - naast de daarvoor bestemde rijksmiddelen - hiervoor ook nog de eigen middelen in?

1.3. Werkwijze

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van drie verschillende bronnen: schriftelijke informatie van de provincies, informatie uit gesprekken met provincied medewerkers en informatie uit gesprekken met gemeentemedewerkers.

Van alle provincies zijn de relevante documenten opgevraagd en bestudeerd. Relevante documenten zijn programmabegrotingen, productbegrotingen, beleidskaders zorg, welzijn en cultuur, jaarprogramma's en uitvoeringsprogramma's. Met name de programma- en productbegroting is gebruikt om de activiteiten van de provincies te beschrijven.

Alle provincies zijn benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Veelal is er gesproken met hoofden van de afdeling zorg, welzijn en cultuur en beleidsmedewerkers sociaal beleid. Gemiddeld hebben we gesproken met drie personen per provincie (zie bijlage 2).

Om na te gaan wat de waardering van de gemeenten is ten aanzien van de rol van de provincies in het sociale domein, zijn er in vier provincies met medewerkers van tien gemeenten korte telefonische gesprekken gevoerd.

Aan de hand van de informatie en een vooraf opgesteld format zijn er twaalf provincies beschreven. Deze beschrijvingen vormen de kern van het rapport.

1.4. Verantwoording

De opdracht was om een beeld te geven wat de provincies doen op het terrein van het sociale domein. Wij hebben 'sociaal domein' in de brede zin van het woord opgevat. Sociaal domein staat voor alle activiteiten die vallen binnen de sociale pijler. Naast zorg, jeugdzorg, welzijn en onderwijs, nemen we ook cultuur en toeleiding naar de arbeidsmarkt mee. Ook al hebben we in een korte periode relatief veel informatie over de provincies verzameld, pretenderen we niet volledig te zijn. Het presenteren van alle activiteiten en projecten komt de overzichtelijkheid namelijk niet ten goede.

Bij de weergave van uitgaven van de provincies, hebben we gebruik gemaakt van de programma- en productbegrotingen. De vernoemde bedragen zijn inclusief de overhead kosten (zoals apparaatskosten). Ook hier pretenderen we niet een volledig overzicht te geven van alle uitgaven in het sociale domein. Provincies maken bijvoorbeeld gebruik van Europese middelen. Daar is meestal cofinanciering voor vereist. De bedragen die de provincie inzet om de cofinanciering rond te krijgen, zijn niet opgenomen in de programma- en productbegroting.

De meeste informatie is afkomstig van de provincie. Het is dan ook nadrukkelijk het verhaal van de provincies zelf. Er heeft relatief weinig toetsing plaatsgevonden om na te gaan of het geschetste beeld klopt met de beleving van betrokken partijen. We hebben wel met een aantal gemeenteambtenaren gesproken. De gesprekken waren te kort om echt een betrouwbaar beeld te krijgen. We hebben niet met steunfuncties en andere relevante actoren in het veld gesproken. Ook onze eigen ervaring met de provincies hebben we niet meegenomen.

1.5. Opzet rapport

Het rapport is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel dient als een samenvatting en analyse van de informatie uit het tweede deel van het rapport. Dit om de lezer een manier te bieden om op snelle wijze inzicht te krijgen in de rol van de provincies in het sociale domein. Dit deel gaat in op de context waarbinnen provincies hun beleid ontwikkelen en het beleid van de provincies. De behandelde beleidsterreinen zijn: zorg, jeugdzorg, welzijn, toeleiding naar de arbeidsmarkt, onderwijs en cultuur. Binnen welzijn vallen de thema's sport, vrijwilligerswerk, integratie en emancipatie. Vervolgens gaat het rapport in op de manier waarop de provincies hun beleid ontwikkelen en uitvoeren, de wijze waarop de provincies zijn georganiseerd en de toekomstige verwachtingen. Het eerste deel sluit af met de beantwoording van de onderzoeksvragen in de conclusies.

De kern van het rapport (Deel II) bestaat uit de twaalf beschrijvingen. Per provincie zijn activiteiten, budget, werkwijze en organisatie beschreven. Per thema is zichtbaar gemaakt wat de rol is in het sociale domein binnen de betreffende provincie.

Deel I   Ontwikkelingen in provinciaal sociaal beleid

2. Beleidsprioriteiten en activiteiten

2.1. Inleiding

Aan de hand van een format hebben we twaalf beschrijvingen gemaakt over de provincies. Uit de formats komt naar voren dat de provincies in het sociale domein weinig wettelijke taken hebben. Desalniettemin voeren de provincies actief beleid. De provincies zetten daar voornamelijk autonome middelen voor in. De meeste provincies geven aan dat eenderde van de begroting naar activiteiten op het terrein van het sociale domein gaan. In tegenstelling tot het Rijk en de gemeenten bezuinigen de provincies hier nog niet op. De provincies voeren beleid op dezelfde thema's. Alle provincies besteden aandacht aan zorg, jeugdzorg, cultuur en welzijn. Binnen de thema's voeren de provincies vergelijkbare activiteiten uit, maar de provincies leggen ook verschillende accenten.

Dit hoofdstuk gaat in op het beleid en de context van de provincies op de terreinen zorg, jeugd(zorg), welzijn, onderwijs, arbeidsmarkt en cultuur. De vragen die aan bod komen zijn:

- Wat is de achtergrond van de verschillende beleidsterreinen?
- Wat zijn de beleidsprioriteiten/speerpunten van de provincies op het betreffende thema?
- Welke activiteiten voeren de provincies uit?

2.2. Zorg

Achtergrond

De laatste jaren zijn de (wettelijke) taken van de provincies op het terrein van de zorg afgenomen. De provincies hebben op een aantal terreinen alleen een adviserende taak (bijvoorbeeld Wet op de Ziekenhuis Voorzieningen). Het afgelopen jaar heeft een aantal provincies zich georiënteerd op de vraag wat een nieuwe rol van de provincies zou kunnen zijn. Een aantal ontwikkelingen speelt daarbij een rol. Eén van de ontwikkelingen is vermaatschappelijking van de zorg. Dit houdt in dat men van mening is dat zo veel mogelijk mensen in de maatschappij de zorg moeten ontvangen die zij nodig hebben, in plaats van daarbuiten in speciale instituten of inrichtingen. Het gevolg is 'extramuralisatie'. Het gaat hierbij vooral om ouderen, psychiatrische patiënten en gehandicapten. Voor zorginstellingen betekent dit dat zij hun dienstverlening moeten extramuraliseren en samenwerkingsverbanden moeten aangaan met aanpalende dienstverlening. Dit resulteert onder andere in woon-zorg projecten en de aansluiting tussen zorg en welzijn, vaak op wijkniveau.

Een andere ontwikkeling is die van vraagsturing. Zoals ook in andere sectoren het geval is, wordt er in de zorg steeds meer nadruk gelegd op vraagsturing in plaats van op aanbodgericht werken. Het feit dat consumenten en patiëntenverenigingen een steeds belangrijker plaats krijgen in de besluitvorming in de zorg en de daarmee samenhangende deskundigheidsbevordering van deze raden is hier een gevolg van. De vraagsturing komt in het persoonsgebonden budget (pgb) het meest duidelijk naar voren. Steeds meer cliënten krijgen een eigen budget waarmee zij zorg- en dienstverlening kunnen inkopen. Voor de instellingen betekent dit toenemende concurrentie waardoor beter nagedacht moet worden over de kwaliteit van de zorg en een begrip als klantenbinding om de hoek komt kijken.

De ontwikkelingen extramuralisering en vraagsturing vragen om een nieuwe manier van werken. Verschillende partijen moeten sterker met elkaar gaan samenwerken. Voorbeelden zijn de samenwerking tussen zorginstellingen, woningbouwcorporatie en de gemeenten, maar de instellingen van verschillende zorgsectoren moeten zelf ook meer samenwerking zoeken. Inzicht in de vragen van klant en het toegankelijk maken van de zorginstellingen is daarvoor nodig.

Daarnaast vinden er nog ontwikkelingen plaats in de curatieve zorg. Het zorgaanbod in het landelijk gebied en in de achterstandswijken verschaalt. Er ontstaan problemen in de eerstelijnszorg, onder andere door het fuseren van ziekenhuizen, het wegtrekken van huisartsen en het tekort aan ambulancezorg. Bewoners spreken de provincies hier steeds meer op aan.

Provinciaal beleid

Het landelijk kader en de ontwikkelingen die er spelen, leiden er toe dat alle provincies een actieve rol innemen op het terrein van zorg. Alle provincies zetten in op:

- Uitvoeren van WZV en Wet Ambulancevervoer en opzetten en instandhouden van de Telefonische Hulpdienst.
- Versterken relatie wonen, welzijn en zorg (of vermaatschappelijking van de zorg).
Alle provincies investeren in de vermaatschappelijking van de zorg. Voor activiteiten en plannen op het gebied van wonen, zorg en welzijn trekken de provincies over een aantal jaren in totaal een bedrag van zo'n €33 miljoen uit.⁶ De ene provincie is momenteel partijen bij elkaar aan het brengen om na te gaan wat de behoefte is voor de komende jaren op dit terrein. Andere provincies zijn al een stap verder en hebben zich voor een concrete opdracht gecommitteerd.

De provincie Utrecht streeft er naar om de komende tien jaar er aan bij te dragen dat er 24.000 levensbestendige woningen worden gebouwd. Om dit mogelijk te maken heeft de provincie afspraken gemaakt met gemeenten, woningbouwcorporaties en andere betrokken instellingen. De afspraken zijn in de vorm van een convenant vastgelegd. De provincie Groningen subsidieert kleinschalige woonzorgvoorzieningen. De subsidie dient als een startbudget.

- **Zorgvragers**
Via dit beleid willen de provincies de positie van de cliënt op collectief en individueel niveau versterken. Om dit mogelijk te maken subsidiëren de provincies de (Regionale) Patiënten en Consumenten Platforms. Kerntaken van deze platforms zijn:
  - o Het behartigen van collectieve belangen van patiënten/consumenten;
  - o Het bieden van consumentenvoorlichting;
  - o Het verzorgen van onafhankelijke informatie- en klachttopvang;
  - o Het ondersteunen van lidorganisaties;
  - o Het bevorderen van samenwerking.In een aantal provincies is er één centrale patiënten- en consumentenplatform. In andere provincies is er per regio een platform (RPCP) ingesteld.
- **Ouderen**
Alle provincies investeren in ouderenbeleid of zetten projecten op ter bevordering van de leefsituatie van ouderen. De provincies stimuleren gemeenten om "ouderenproof" te worden.

Dit is een project wat door de provincie Noord-Brabant is ontwikkeld en nu in meerdere provincies in Nederland wordt uitgevoerd. De provincie Drenthe subsidieert bijvoorbeeld ouderenorganisaties.

Een aantal provincies voert activiteiten uit in het kader van:

- **Innovatie van de zorg**
Een aantal provincies subsidieert projecten om innovatie in de zorg te bevorderen. Het betreft hier projecten waarin gestimuleerd wordt om op een andere manier te werken, bijvoorbeeld om meer samen te werken of kostenbesparend te werken.

De provincie Friesland stimuleert en ondersteunt een aantal zorgvernieuwingsprojecten. Voorbeelden hiervan zijn het project Trynwâlden (een multifunctionele voorziening voor zorg en welzijn voor een brede doelgroep), het project Voor Elkaar (zorginstellingen brengen uniformiteit aan in hun loketfunctie voor zorgvragers) en Friesland Support (integraal aanbod van zorg in de provincie).

- **Regiovisies**
De provincies hebben de afgelopen jaren een regiovisie Zorg ontwikkeld. Het doel van de regiovisie was om per zorgsector met betrokken zorginstellingen, zorgverzekeraars, gemeenten en patiënten en consumenten een visie te ontwikkelen waarin staat aangegeven waar de partijen zich de komende vier jaar op gaan richten. De knelpunten werden in kaart gebracht, de ontwikkelingen werden zichtbaar gemaakt en er werd gezocht naar mogelijke oplossingen. De resultaten van de regiovisies zijn wisselend, vandaar dat niet alle provincies er mee door zijn gegaan.

⁶ Dit is gebleken uit een inventarisatie door het IPO.

- Realisering van adequaat en toegankelijk zorgaanbod
Een aantal provincies probeert de toegankelijkheid van de zorg te vergroten door o.a. wachtlijstreductie, spreiding van zorginstellingen en voldoende ambulancevervoer.

Provincies Groningen, Overijssel, Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland ondernemen diverse initiatieven om de verschraving van de curatieve zorg in kwetsbare regio's te beperken. De provincies doen dit door onder andere het subsidiëren van nachtdiensten voor huisartsen (om oudere huisartsen te bewegen langer door te werken) en het subsidiëren van extra ambulances en standplaatsen.

Een aantal provincies voert projecten uit die andere provincies niet of nauwelijks uitvoeren.

De provincie Noord-Holland geeft bijvoorbeeld expliciet aan dat er in het fysiek beleid aandacht is voor zorgvraagstukken. Vanuit de subsidie van sociaal beleid draagt de provincie bij aan deze activiteiten. De provincie Zuid-Holland heeft subsidie aan de regio's beschikbaar gesteld om projecten op het terrein van arbeidsmarkt en zorg te ontwikkelen, met als doel het tegengaan van arbeidstekorten in de zorg.

2.3. Jeugdzorg

Achtergrond

Op het terrein van jeugdzorg hebben de provincies een grote rol. Al een aantal jaar voeren de provincies de Wet op de Jeugdhulpverlening uit. De verwachting is dat per 1 januari 2005 de Wet op de Jeugdzorg wordt ingevoerd. Het doel van de wet is het verbeteren van de zorg aan jeugdigen en hun ouders en het versterken van hun positie.⁷ De cliënt staat centraal. Dit is vertaald in vijf beleidsdoelstellingen:

- 1 De vraag van de cliënt centraal;
- 2 Recht op jeugdzorg;
- 3 Eén centrale, herkenbare toegang tot de jeugdzorg;
- 4 Integratie van Advies- en meldpunten kindermishandeling, de gezinsvoogdij en de jeugdreclassering in het bureau jeugdzorg;
- 5 Introductie gezinscoaching.

Met de invoering van deze wet krijgen de provincies een grotere verantwoordelijkheid op het terrein van jeugdzorg. Dit houdt in dat de provincies ervoor moeten zorgen dat:

- Er een strikte scheiding bestaat tussen de toegang tot de jeugdzorg en de jeugdzorg zelf;
- Er een integrale benadering van de jeugdzorg plaatsvindt door het vaststellen van aanspraken op jeugdhulpverlening, maar ook geestelijke gezondheidszorg, zorg voor verstandelijk gehandicapte jeugdigen en civielrechtelijke plaatsingen bij justitiële jeugdinrichtingen;
- Er één toegang tot alle jeugdzorgvoorzieningen⁸ komt per provincie in de vorm van Bureau Jeugdzorg (BJZ);
- Jeugdigen hun aanspraak op jeugdzorg tot gelding kunnen brengen.

Om deze taak uit te voeren ontvangen de provincies twee doeluitkeringen: één voor de financiering van BJZ (inclusief het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, de jeugdbescherming en de jeugdreclassering) en één voor de inkoop van het achterliggende aanbod jeugdzorg. Deze twee doeluitkeringen behelzen samen ongeveer de helft van de provinciale middelen op het terrein van het sociale domein.

Provinciaal beleid

De invoering van de Wet op de Jeugdzorg staat al een aantal jaren gepland. Dit heeft ervoor gezorgd dat de provincies zich de afgelopen jaren hebben kunnen voorbereiden. Er heeft een

⁷ Ministerie van VWS en Ministerie van Justitie (2003) *Wet op de Jeugdzorg informatiebrochure*. Den Haag

⁸ De kerntaak van het BJZ is de indicatiestelling voor provinciaal gefinancierde jeugdzorg, jeugd geestelijke gezondheidszorg, een plaats in een justitiële jeugdinrichting en op termijn de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen. Daarnaast is het Advies- en meldpunt voor kindermishandeling geïntegreerd in het BJZ. Overige taken zijn casemanagement bij hulpverlening, adviseren, deskundigheidsbevordering en contacten onderhouden met algemene voorzieningen voor jeugdigen (preventieve taak), Kindertelefoon en eenvoudige ambulante hulp verlenen in het verlengde van de toegangstaken.

doelmatigheidsslag plaatsgevonden. In elke provincie is er nu één Bureau Jeugdzorg. Hiervoor is een aantal investeringen gepleegd om ervoor te zorgen dat de BJZ's optimaal kunnen functioneren.

Naast de aansturing van het BJZ en de inkoop van jeugdzorg zetten de provincies in op een aantal activiteiten:

- Het verbeteren van de aansluiting van vraag en aanbod
Tot de vraag behoort het totaal aantal indicatiestellingen BJZ en tot het aanbod behoort behalve het provinciaal gefinancierde jeugdzorgaanbod, ook het aanbod van de jeugd-GGZ en de jeugd-lvg, gefinancierd door de zorgverzekeraars, en de civielrechtelijke capaciteit in de Justitiële Jeugdinstellingen, gefinancierd door het ministerie van Justitie.
De provincies krijgen de wettelijke taak om een vierjaarlijks Provinciaal Beleidskader Jeugdzorg en een jaarlijks uitvoeringsprogramma op te stellen. Per provincie onderhandelt de provincie met de verschillende financiers van jeugdzorgaanbod om te komen tot een optimale afstemming van het aanbod op de vraag. Ook maken de provincies afspraken met uitvoerende partijen over concrete verbeteringen van een optimale afstemming van het aanbod op de vraag. Wanneer het aanbod niet voldoende blijkt te zijn, koopt de provincie elders extra in of zet de provincie subsidie in om kostenbesparend te werken, meer samen te werken en efficiënter te werken. *De provincie Flevoland is hier een voorbeeld van.*
- Beperken instroom door middel van sluitende aanpak
Door in een vroeg stadium in te grijpen, kan wellicht worden voorkomen dat jongeren bij de jeugdzorg terechtkomen. De provincies maken afspraken met de gemeenten met als doel een goede aansluiting tussen het lokaal jeugd beleid en de jeugdzorg.

Aanvullend op de taken op het terrein van jeugdzorg, zetten de provincies zich in voor het tegengaan van wachtlijsten, tegengaan van huiselijk geweld, schoolmaatschappelijk werk, opvoedingsondersteuning, jeugdparticipatie, hulp aan thuisloze jongeren, pleegzorg en verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening.

De provincie Groningen gaat daarbij als volgt te werk. Uitgangspunten zijn de politieke prioriteiten die op provinciaal niveau worden vastgesteld en de resultaten van onderzoek dat wordt gedaan. De provincie vraagt vervolgens instellingen om binnen deze uitgangspunten te komen met verbeterplannen. De provincie ondersteunt de implementatie van de verbeterplannen. De provincie Noord-Brabant heeft een steunfunctie de opdracht gegeven om binnen de kaders van het voorgestane integrale jeugd(zorg)beleid de kwaliteit van organisaties, instellingen en overheden te bevorderen op alle terreinen waar de belangen van jeugdigen en hun ouders aan de orde zijn.

2.4. Welzijn

Achtergrond

De enige wettelijke taak op het terrein van welzijn is het instandhouden van de tweedelijfn functie. Daarnaast speelt een aantal ontwikkelingen waar de provincies een taak voor zichzelf zien. Allereerst doen zich veranderingen voor in de kleine gemeenten. De agrarische sector neemt in betekenis af. Vanwege de toegenomen mobiliteit van burgers nemen andere sectoren als wonen, recreatie en natuurbeheer een belangrijke positie in. De veranderingen komen mede tot uitdrukking door de regionalisering van bijv. bedrijven, banken, postkantoren, instellingen (bijv. consultatiebureaus) en winkels. Ook individualisering speelt een rol. Deze processen beïnvloeden de sociaal-economische vitaliteit, met andere woorden de leefbaarheid, in de kleine gemeenten. In de kleine gemeenten wonen bijvoorbeeld mensen die beperkt zijn in hun mobiliteit. De inwoners van de kleine kernen dreigen het slachtoffer te worden van deze regionaliseringprocessen zoals die tot uitdrukking komen in het verdwijnen van voorzieningen uit kleinere gemeenten.

Sport kan een bijdrage leveren aan het oplossen van complexe problemen op het gebied van leefbaarheid, volksgezondheid, integratie en maatschappelijke participatie. Dit is de reden waarom er steeds meer aandacht voor sport komt (bijvoorbeeld in de vorm van de Breedtesportimpuls). Probleem is dat sportverenigingen onvoldoende zicht hebben op welke wijze ze bij kunnen dragen aan het oplossen van problemen. De verenigingen hebben namelijk voldoende eigen problemen (slechte accommodaties, tekort aan vrijwilligers etc).

Het Rijk stimuleerde provincies en gemeenten zich actief in te zetten op het terrein van vrijwilligerswerk. De provincies hadden net als de gemeenten de mogelijkheid om subsidie aan te vragen in het kader van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk (TSV). Daarnaast had een aantal provincies de mogelijkheid om een IPO-pilot vrijwilligerswerk op te zetten en uit te voeren. In totaal zijn er 32 pilots opgezet om het vrijwilligerswerk te versterken in de regio.

Provinciaal beleid

De term welzijnsbeleid is niet meer bij elke provincie terug te vinden. De provincies die wel een welzijnsbeleid hebben, geven aan dat het welzijnsbeleid bestaat uit activiteiten gericht op onder andere sport, integratie, samenleving, emancipatie, onderwijs, vrijwilligerswerk en participatie. Provincies die zeggen geen welzijnsbeleid te voeren, besteden wel aandacht aan de genoemde beleidsterreinen.

Alle provincies zetten in op de volgende thema's:

- **Vrijwilligerswerk**
Tot voor kort hadden de provincies geen specifiek vrijwilligersbeleid. Vanuit verschillende beleidsterreinen, onder andere zorg, natuur en milieu en sport, werd aandacht besteed aan dit onderwerp. Ook heeft een aantal provinciale steunfuncties als primaire taak om een kwaliteitsslag te geven aan vrijwilligersorganisaties. Verschillende impulsen hebben ertoe geleid dat de provincies nu een actieve houding nemen ten aanzien van vrijwilligerswerk. In het kader van TSV regeling en de IPO-pilots vrijwilligerswerk zetten alle provincies middelen in ter bevordering van (ondersteuningsstructuur van) het vrijwilligerswerk.
- **Sport**
Provincies subsidiëren verschillende instellingen die ondersteuning bieden aan sportorganisaties, bijvoorbeeld het sportberaad. Ook zetten provincies middelen in om de breedtesport te stimuleren.
- **Emancipatie**
Emancipatiebeleid is een beleidsterrein met steeds minder aandacht. Desondanks zetten de provincies wel nog middelen in ter bevordering van de emancipatie. Met name de emancipatie van homoseksuelen krijgt aandacht.
- **Financieren van losse projecten**
Alle provincies stellen subsidie beschikbaar waar losse projecten uit gefinancierd kunnen worden. Activiteiten die in aanmerking kunnen komen voor subsidie moeten veelal kunnen aantonen dat ze een bijdrage leveren aan maatschappelijke participatie en sociale infrastructuur.

Een aantal provincies zet daarnaast ook nog in op:

- **Integratie**
Integratie krijgt steeds meer aandacht. Een aantal provincies vindt dat zij als provincie de gemeenten moeten ondersteunen bij het gemeentelijk integratiebeleid. Deze ondersteuning vindt bijvoorbeeld plaats door een steunfunctie in te zetten. De prioriteiten binnen het integratiebeleid verschillen.

De provincie Overijssel subsidieert allochtone zelforganisaties. Terwijl andere provincies dat juist niet willen. De provincie Drenthe subsidieert een pilot interculturalisatie van het vrijwilligerswerk.

- **Bevorderen kwaliteit van de leefomgeving**
Hier zet een aantal provincies de stimuleringsregeling Leefbaarheid in de kleine kernen voor in. Gemeenten en maatschappelijke organisaties worden door de provincies uitgenodigd om een subsidieaanvraag in te dienen.
- **Realiseren van in stand houden basisvoorzieningen**
De provincies houden via subsidies een aantal welzijnsvoorzieningen in stand. Te denken valt aan ouderenorganisaties, organisaties voor plattelandsvrouwen en organisaties in het kader van sport en vrijwilligersbeleid.
- **Ontwikkelingssamenwerking**
Een aantal provincies zet een beperkt bedrag in voor projecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking.

2.5. Toeleiding naar arbeidsmarkt

Achtergrond

Het afgelopen jaar is de werkloosheid onder jongeren sterk toegenomen. Hier zijn verschillende redenen voor te geven: slechte economische situatie, onvoldoende geschoolde jongeren, een slechte aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Bedrijven geven aan dat de opleidingen niet altijd voldoen aan hun eisen.

Provinciaal beleid

De provincies signaleren dat er een kloof bestaat tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Dit is aanleiding voor de provincies om binnen het economisch beleid aandacht te besteden aan het verbeteren van de aansluiting van het onderwijs en de arbeidsmarkt. De provincies proberen inzicht te krijgen in vraag naar en aanbod van gekwalificeerd personeel. Ook sluiten de provincies aan bij de bestaande overleggen tussen onderwijsinstellingen, MKB, Kamer van Koophandel, gemeenten en werkgeversorganisaties (bijvoorbeeld het Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA)). De provincies zetten een beperkte hoeveelheid middelen in om het onderwijs en het bedrijfsleven meer met elkaar samen te laten werken.

De provincie Groningen initieert en voert een aantal experimenten uit rond leerbanen, gesubsidieerde arbeid, jeugdwerkloosheid, het organiseren van regionale afstemming en het integreren van sociaal en economisch beleid. De provincie Limburg heeft vorig jaar een succesvol Banenplan (werkgelegenheidspact) afgerond.

2.6. Onderwijs

Achtergrond

In het kader van de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op het Expertisecentra (WEC) hebben de provincies op het terrein van onderwijs voornamelijk een planningstaak. Ten minste eenmaal in de drie jaren stellen de provincies vast, of voldoende is voorzien in de behoefte aan openbaar onderwijs. Tevens maken de provincies jaarlijks voor 1 augustus een plan voor vestiging van nieuwe scholen voor slechthorende kinderen, voor lichamelijk gehandicapte kinderen, voor langdurig zieke kinderen, voor zeer moeilijk lerende kinderen, voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen en voor meervoudig gehandicapte kinderen.

Een ontwikkeling die binnen het onderwijs speelt is dat steeds meer jongeren het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie. Jongeren vallen om verschillende redenen voortijdig uit. De jongeren kunnen bijvoorbeeld het niveau niet aan of hebben te veel problemen.

Provinciaal beleid

Niet alle provincies zetten zich in op het terrein van onderwijs. De provincies die dat wel doen streven de volgende doelstellingen na:

- Het voorkomen van voortijdig schooluitval
De provincies sluiten zich aan bij bestaande netwerken (bijv. bij het RPA) en proberen aandacht voor het thema te vragen.

De provincie Zuid-Holland stimuleert het beroepsonderwijs om mentoren in te voeren (iemand uit het bedrijfsleven fungeert als rolmodel voor de jongeren op school).

- Vergroten van zorgaanbod op scholen
De provincies stimuleren scholen om zorgadviesteams op te richten. In zo'n team zit een vertegenwoordiger van de school, van het gemeentelijke Bureau Leerplicht, van de GGD en van Jeugdzorg.
- Voorkomen onderwijs achterstand met behulp van het brede schoolconcept
Een aantal provincies verstrekt subsidie aan gemeenten om een brede school op te zetten. Ook organiseren de provincies bijeenkomsten waarin inhoudelijk wordt toegelicht wat de brede school inhoudt, aan welke juridische aspecten men moet denken et cetera.

2.7. Cultuur

Achtergrond

Op het terrein van cultuur heeft het Rijk een landelijk kader ontwikkeld van waaruit de provincies moeten werken. Het landelijk kader bestaat uit een aantal wetten (Archiefwet, Mediawet en Wet op het Specifiek Cultuurbeleid) en een aantal convenanten (cultuurconvenant, actieprogramma Cultuurbereik, koepelconvenant bibliotheken, convenant archieven).

Een aantal ontwikkelingen en trends zijn van invloed op de cultuuruitingen in de provincies. De globalisering en mondialisering van de samenleving zetten in een recordtempo door. De wereld komt naar de bewoners toe. Gevolg hiervan is dat de culturele smaak zich tot een uniforme smaak ontwikkelt. Tegelijkertijd is er toenemende belangstelling voor het eigene van bijvoorbeeld een streek, een dorp of een provincie. En we leven in een technologisch hoogwaardige maatschappij. De mogelijkheden van ICT zijn sterk toegenomen. Voor de cultuursector liggen verschillende mogelijkheden om hier gebruik van te maken.

Provinciaal beleid

Alle provincies zetten hun middelen in voor:

- Actieplan cultuurbereik
Vanuit het Rijk zijn er middelen beschikbaar gesteld om de participatie te bevorderen bij de verschillende cultuuruitingen. Organisaties hebben de mogelijkheid om projectaanvragen in te dienen bij de provincies.
- Cultuurinstututen
Elke provincie heeft een aantal aansprekende cultuurinstututen die de provincies in stand willen houden.
- Festivals en tentoonstellingen
Elke provincie kent een aantal festivals en tentoonstellingen. Deze festivals en tentoonstellingen hebben de mogelijkheid om een subsidieaanvraag in te dienen. De provincie honoreert deze wanneer er een duidelijke provinciale meerwaarde is.
- Bibliotheekwerk
- Archeologie/ momenten, cultureel erfgoed
- Media
In het kader van de mediawet hebben de provincies de taak om in het orgaan samen te stellen dat het programmabeleid samenstelt. Daarnaast financiert een aantal provincies de regionale omroepen.
De provincie Gelderland stelt veruit de meeste middelen (12 miljoen) beschikbaar. Andere provincies zetten bijna niets in.

Daarnaast voert een aantal provincies een specifiek cultuurbeleid om de eigen provincie te promoten.

De provincie Friesland is hier het meest duidelijke voorbeeld van. Deze provincie besteedt 11 % van haar totale begroting aan cultuuractiviteiten. Dit heeft gedeeltelijk te maken met het stimuleren van de ontwikkeling en het gebruik van de Friese taal.

3. Werkwijze

3.1. Inleiding

De provincies zijn op een verschillende terreinen actief binnen het sociale domein. Ze geven aan dat ze daarbij niet op de stoel van de gemeenten willen zitten, maar dat ze nadrukkelijk op zoek zijn naar hun meerwaarde. Dit hoofdstuk gaat in op de werkwijze van de provincies. De rol van de provincie, de relatie met andere partijen, het type activiteiten en het traject Simons komen aan bod.

3.2. Rol van de provincie

Behalve op het terrein van jeugdzorg, zien de provincies voor zichzelf geen regisseursrol. De provincies nemen over het algemeen niet het voortouw bij de uitvoering van programma's en projecten. Het sociaal beleid is voornamelijk de verantwoordelijkheid van de gemeente. Deze verantwoordelijkheid willen de provincies ook zo laten. Tegelijkertijd signaleren de provincies dat de gemeenten sommige problemen onvoldoende aandacht geven of te weinig capaciteit hebben om daadwerkelijk met een oplossing te komen. In deze gevallen zien de provincies zichzelf als aanjager, ontwikkelaar of stimulator. De provincies geven aan dat ze relevante actoren probeert te stimuleren om met bepaalde doelstellingen aan de slag te gaan.

De provincies signaleren dat gemeenten steeds vaker naar de provincies toekomen voor ondersteuning. Volgens de provincie hebben de gemeenten onder andere behoefte aan een onafhankelijke partij die bepaalde ontwikkelingen in beweging kan brengen. De provincies hebben bijvoorbeeld op het terrein van wonen, welzijn en zorg geen eigen belangen. Ze proberen wel partijen dichter bij elkaar te brengen.

De provincies subsidiëren over het algemeen alleen projecten waar een bovenlokale component is aan te wijzen. Het betreffen projecten die regionaal zijn opgezet. In de praktijk komt het ook voor dat provincies lokale projecten subsidiëren onder de voorwaarde dat de methodieken en de resultaten overdraagbaar worden gemaakt voor andere gemeenten.

3.3. Themagericht werken

De provincies werken steeds langs twee lijnen: themagericht of gebiedsgericht. Themagericht houdt in dat de provincies op bepaalde thema's middelen inzet. De inzet kan verschillend van aard zijn. Het overgrote deel van de subsidie gaat naar provinciale steunfuncties. Ook kan het gaan om subsidie van projecten door maatschappelijke instellingen. Daarnaast schrijft een aantal provincies een stimuleringsregeling / subsidieregeling uit waarmee maatschappelijke organisatie worden uitgenodigd om projectaanvragen op bepaalde terreinen in te dienen. Deze projectaanvragen moeten vervolgens voldoen aan door de provincies opgestelde criteria.

Naast subsidie zetten de provincies ook personele inzet in. Beleidsmedewerkers, werkzaam op verschillende terreinen, nemen bijvoorbeeld deel aan een overleg tussen verschillende partijen. De beleidsmedewerkers treden dan op als inhoudelijk deskundige. Ze maken daarbij ook gebruik van de expertise van collega's op andere beleidsterreinen. Naast beleidsmedewerkers zetten de provincies ook regelmatig een procesmanager in. Hij of zij wordt ingehuurd om bepaalde processen op gang te brengen om het beleid te implementeren. De procesmanagers opereren nooit zelfstandig, maar altijd in opdracht van een aantal actoren.

Een voorbeeld is de provincie Zuid-Holland. Een aantal partijen was bezig om een nieuwe lesplaats te ontwikkelen voor speciaal onderwijs. Om dit mogelijk te maken heeft de provincie in de voorbereidende fase een projectleider ingezet.

3.4. Gebiedsgericht werken

Gebiedsgericht werken is in de meeste provincies nog niet echt ontwikkeld. De provincies kennen vaak een verschillende regio-indeling per beleidsterrein. Een aantal provincies heeft naast de beleidsprogramma's van de lijnorganisatie ook gebiedsgerichte programma's ontwikkeld. De meerderheid van deze programma's bestaan uit afspraken tussen gemeenten, maatschappelijke organisatie en provincies op het fysieke en economische terrein. Af en toe maken de partijen afspraken die het sociale domein raken. Voorbeelden zijn activiteiten op het terrein van revitalisering van het platteland. De agrarische functie neemt op het platteland steeds minder een plaats in. In het kader van de reconstructiewet proberen betrokken partijen na te gaan in welke functies er geïnvesteerd moet worden om de leefbaarheid en de vitaliteit van het platteland in stand te houden. In dit kader is er ook aandacht voor het verdwijnen van functies, zoals scholen en andere basisvoorzieningen.

Binnen het sociaal beleid is er groeiend aandacht om gebiedsgericht te werken. De commissie Simons benoemt dit expliciet in het advies aan het IPO. Het gevolg hiervan is dat alle provincies een regionale sociale agenda aan het opstellen zijn. Per regio benoemen gemeenten en maatschappelijke organisaties sociale thema's die met prioriteit gezamenlijk worden opgepakt.

De provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant hebben hier reeds ervaring mee. Tijdens de ontwikkeling van de agenda's hebben de provincies contact gezocht met gemeenten en verschillende maatschappelijke organisaties. Gezamenlijk is nagegaan waar er prioriteit lag om samen te werken. De provincies hebben hier een bedrag tegenover gezet om de agenda uit te kunnen voeren.

3.5. Inzet in stedelijke en landelijke gebieden

Ongeveer de helft van de Nederlanders woont in de stad. Dat wil nog niet zeggen dat de helft van Nederland verstedelijkt is. Bijna alle provincies bestaan merendeel uit landelijke gebieden. De provincies Zuid-Holland, Noord-Holland, Noord-Brabant, Utrecht, Gelderland en Limburg hebben naast de landelijke gebieden ook een aantal stedelijke gebieden. In de overige provincies zijn er maar 1 of 2 grote steden. Dit maakt dat het niet echt mogelijk is om een uitspraak te doen over het verschil tussen de rol van verstedelijkte provincies en landelijke provincies. Wel is aan te geven of er een verschil bestaat tussen de relatie van de provincies met grote gemeenten en met landelijke gemeenten.

De provincies zetten hun activiteiten over het algemeen op twee verschillende manieren in. Enerzijds ondersteunen provinciale medewerkers gemeenten door middel van procesbegeleiding of door verstrekking van financiële middelen. Anderzijds zetten provincies steunfuncties in om concrete projecten uit te voeren in gemeenten. Uit de gesprekken met de gemeenten blijkt dat de grote steden over het algemeen wel gebruik maken van de inzet van procesbegeleiders en financiële middelen en in mindere mate van de inzet van steunfuncties. "De steunfuncties houden zich sterk aan de provinciale beleidskaders vast. Deze beleidskaders botsen nog wel eens met de beleidskaders van de grote steden." Grote gemeenten maken gebruik van ondersteuning van de provincie wanneer het om regionale projecten gaat. Kleinere gemeenten maken gebruik van beide vormen van inzet. Een reden kan zijn dat kleinere gemeenten over het algemeen niet beschikken over een eigen welzijnsorganisatie. De steunfuncties nemen deze rol in kleinere gemeenten over. Kleinere gemeenten missen ook op bepaalde terreinen de expertise die grotere gemeenten wel hebben.

3.6. Inzet Steunfuncties

In de Welzijnswet staat dat de provincies verantwoordelijk zijn om een tweedelijfnfunctie in stand te houden. Dit is reden geweest om provinciale steunfuncties op te zetten. Deze steunfuncties hebben een belangrijke taak in het ondersteunen van maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld welzijnsorganisatie) bij het uitvoeren van activiteiten. Het aantal steunfuncties verschilt per provincie.

Provincies als Zeeland, Utrecht en Limburg werken met een beperkt aantal steunfuncties. Andere provincies hebben een uitgebreidere ondersteuningsstructuur.

Met name de laatste provincies zijn momenteel bezig met de herijking van de steunfuncties. De provincies gaan de noodzaak van het budget en doelstellingen na. De verwachting is dat de steunfuncties in de toekomst meer moeten inspelen op de vragen van de gemeenten. Beleidsbeïnvloeding zal toenemen en uitvoering van concrete projecten zal afnemen.

3.7. Traject Simons

Het IPO heeft de commissie Sociaal Beleid (commissie Simons) gevraagd een advies uit te brengen over de bijdrage van de provincies aan maatschappelijke vraagstukken.⁹ Vanuit een analyse van enerzijds een aantal maatschappelijke trends en anderzijds moderne bestuurlijke verhoudingen adviseert de commissie provincies onder andere om gebiedsgericht te werken, de sociale infrastructuur te versterken en een sociaal rapport en de sociale agenda op te stellen.

Het IPO heeft het advies overgenomen. Momenteel zijn alle provincies bezig met het 'Simons traject'. Dit houdt in dat er in de eerste maanden van dit jaar de provincies een sociale rapportage opstellen met als doel te komen tot een inzicht in de stand van de provincie. Vervolgens bespreken de provincies de sociale rapportages met alle relevante actoren in het veld. Deze debatten vinden plaats in mei. Tot slot stellen de provincies aan de hand van de sociale rapportages sociale agenda's op.

De provincies Zeeland en Gelderland hebben eerder een sociale atlas ontwikkeld. De provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant werken al met sociale agenda's. Deze zullen worden aangepast wanneer de uitkomsten van de sociale rapportages daar om vragen.

Een aantal directe gevolgen van het Simons traject is dat de provincies meer samenhang willen brengen tussen de verschillende beleidsterreinen door programmatisch te werken. Een ander punt is dat er in een aantal provincies een herijking plaatsvindt van de steunfunctiestructuur (zie vorige paragraaf).

3.8. Organisatie

De provincies kennen meestal een lijnorganisatie. Bestuurders zijn verantwoordelijk voor één of meerdere thema's. Ambtelijk zijn de activiteiten in het sociale domein voornamelijk ondergebracht bij één directie waar een aantal afdelingen of bureaus onder kunnen vallen. De afdeling Zorg en Cultuur omvat meestal alle sociale beleidsterreinen. Andere provincies hebben zorg en de overige sociale beleidsterreinen afzonderlijk ondergebracht bij verschillende bureaus.

Een aantal provincies kent een matrixorganisatie. Naast de inhoudelijke beleidsafdelingen hebben deze provincies een aparte afdeling die zich richt op gebiedsgericht werken of op plattelandsvraagstukken.

3.9. Waardering gemeenten

In vier provincies is nagegaan wat de gemeenten vinden van de provincies.

Bekendheid met beleid

Uit de telefonische belronde blijkt dat de meeste gemeenten bekend zijn met het beleid van de provincies. De bekendheid met beleid is afhankelijk van de wijze waarop de provinciale medewerkers het beleid inhoud geven. Op een aantal terreinen betrekken de provincies nadrukkelijk de gemeenten en op andere terreinen niet. Dit is ook weer verschillend per provincie. Sommige provincies werken nauw samen met gemeenten op het terrein van vrijwilligerswerk, terwijl andere provincies de

---

⁹ IPO (2002) *Nieuwe perspectieven voor provinciaal sociaal beleid. Advies van de ad hoc IPO adviescommissie-Simons over het sociaal beleid van de provincies.*

gemeenten hier niet bij betrekken. Wellicht hangt het af van de provinciale medewerker die een bepaald beleidsterrein vorm geeft.

Sommige gemeenten geven aan dat ze alleen de nota's toegestuurd krijgen. Deze gemeenten hebben niet de behoefte om verder deel te nemen aan de trajecten van de provincies.

Een aantal provincies zetten pilots op in hun provincie. Deze gemeenten zijn over het algemeen meer bekend met het beleid dan de andere gemeenten. Andere provincies maken hun subsidieregelingen bekend via de media. In deze provincies zijn bijna alle gemeenten op de hoogte van het provinciale beleid.

In de provincie Flevoland en Noord-Brabant geven de gemeenten aan dat er regelmatig overleg is met de provincies. In Flevoland hebben de gemeenten met name contact met de provincie wanneer het gaat om concrete projecten. In Noord-Brabant hebben de gemeenten regelmatig contact met de provincies in het kader van regionaal sociaal beleid.

Betrokkenheid bij beleid

De gemeenten geven aan dat de laatste jaren de gemeenten meer betrokken worden bij het beleid van de provincies dan voorheen. Wanneer de provincies met een bepaald beleid aan de slag gaan, betrekken ze regelmatig vanaf het begin af aan gemeenten of maatschappelijke organisaties bij dit proces. Er worden initiatiefgroepen of klankbordgroepen opgezet. Een aantal gemeenten geeft aan dat de kosten van alle overleggen de subsidie van de provincies overschrijdt. Aan de overleggen nemen regelmatig 15 tot 20 ambtenaren aan deel. "Soms moeten we meer bijpraten dan dat we verder komen. De provincies betrekken te veel partijen bij de processen."

De gemeenten geven wel aan dat de provinciale kaders soms botsen met de gemeentelijke kaders. Dit komt bijvoorbeeld voor op het terrein van het sociaal beleid. De provincies willen dit beleid interactief vormgeven, maar tegelijkertijd gaan ze wel uit van eigen provinciale kaders. Momenteel zijn de provincies bijvoorbeeld bezig met het opstellen van een sociaal rapport. De gemeenten moeten daarvoor gegevens aanleveren bij de provincies. De gemeenten geven aan dat de wijze waarop de gegevens moeten worden aangeleverd niet altijd past bij de werkwijze van de gemeenten.

Beoordeling beleid en uitvoering

De gemeenten beoordelen de rol van de provincies wisselend. Gemeenten zijn over het algemeen positief wanneer er subsidie beschikbaar voor de gemeenten is. Het gaat meestal om een startsubsidie. De gemeenten vinden dat de provincies daar soms wel duidelijker over mogen zijn aan het begin van een project. "Er wordt een warme worst voorgehouden, maar eigenlijk kom je er later door in de problemen. Want na een tijdje houdt de subsidie op." Een aantal provincies verwacht cofinanciering. Dit is voor gemeenten reden om geen projecten aan te vragen. Met name de kleinere gemeenten ondervinden problemen om cofinanciering te regelen.

Gemeenten vinden de communicatie met de provincies redelijk goed. Er is regelmatig overleg met een aantal gemeenten. Een gemeente geeft aan dat het contact tussen de gemeente en provincie wel wat structureler zou moeten zijn en minder gefragmenteerd. Een andere gemeente heeft een keer alle overleggen met de provincie geïnventariseerd. De gemeente kwam er achter dat er verschillende overleggen waren waar de meerwaarde niet duidelijk van was. Sindsdien stelt de gemeente zich eerst de vraag wat de meerwaarde is van het overleg. Wanneer er een duidelijke meerwaarde blijkt te zijn, gaat er een ambtenaar naar toe.

Ook merken de gemeenten dat de provincies zoekende zijn naar hun rol in het sociale domein. Dit blijkt onder andere uit het feit dat er geen of weinig sturing plaatsvindt vanuit de provincies. De provincies geven in beperkte mate aan welke beleidskaders zij hanteren en onder welke voorwaarden gemeenten subsidie kunnen aanvragen. Het gevolg is dat er beleidskaders worden opgesteld die voor velerlei uitleg mogelijk zijn. Een regiovisie zorg is vaak zo algemeen dat bijna elke gemeente wel akkoord gaat en er vervolgens zelf invulling aangeeft. Ook vinden er allerlei overleggen plaats die weinig voortgang boeken. Ook is de honorering van projecten niet altijd duidelijk.

Een aantal gemeenten geeft aan dat de provincies erg gericht zijn op onderzoek en minder op ondersteuning bij de implementatie. Dit heeft onder andere te maken met de rol van de provincie als methodiekontwikkelaar. De provincies willen nieuwe methodieken ontwikkelen en vervolgens informatie uitwisselen tussen gemeenten. Gemeenten hebben daar niet altijd behoefte aan. Zij willen

meer concrete activiteiten, maar daar ontbreekt vaak de bovenlokale component. De grote steden geven aan dat het overdraagbaar maken van methodieken ook niet altijd zin heeft. De kleinere gemeente kunnen de ontwikkelde methodieken niet altijd gebruiken. Andersom geldt dat de ontwikkelde methodieken in kleine gemeenten niet altijd toepasbaar zijn in de grote gemeenten.

De gemeenten zijn over het algemeen tevreden met de provincies wanneer er concrete pilots worden opgezet.

De provincie Utrecht heeft bijvoorbeeld een aantal pilots opgezet op het terrein van brede school. Pilotgemeenten mogen zelf invulling geven aan de pilots, maar worden wel bijgestaan door de provincie. Een aantal keer per jaar komen de pilot gemeenten bij elkaar om de ervaringen uit te wisselen en extra informatie te ontvangen over nieuwe ontwikkelingen.

4. Conclusies & beschouwing

De provincies voeren een steeds actiever sociaal beleid. Allerlei ontwikkelingen leiden ertoe dat de provincies ook een sterkere rol voor zich zien. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijk relaties vroeg zich af wat de provincies nu daadwerkelijk doen op het terrein van het sociale domein.

4.1. Beantwoording onderzoeksvragen

Welke wettelijke taken hebben de provincies in het sociale domein?

Uit het onderzoek blijkt dat de provincies een beperkt aantal wettelijke taken hebben binnen het sociale domein (zie bijlage I). De Wet op de Jeugdhulpverlening is de belangrijkste wettelijke taak. In het kader van deze wet hebben de provincies de regietaak over de jeugdzorg. Daarnaast hebben provincies een beperkte plannings- en adviestaak op enkele terreinen in de zorg. Tenslotte schrijft de Welzijnswet provincies de verantwoordelijkheid voor het instandhouden van de tweedelijnsfunctie voor. Een aantal van de relevante wetten verdwijnt of verandert. De taken van de provincie in het kader van de WZV en de Wet Ambulancevervoer verdwijnen. Onduidelijk is nog of de instandhouding van de tweedelijnsfunctie in het kader van de Welzijnswet terug zal komen in de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Ook is nog niet duidelijk of en, zo ja, welke andere consequenties deze nieuwe wet zal hebben op het provinciaal beleid.

In dit licht van afnemende wettelijke taken in het sociale domein is het opmerkelijk om te zien dat de geplande Wet op de Jeugdzorg – die per 2005 de wet op de jeugdhulpverlening zal vervangen – provincies juist een grotere rol toebedeelt.

Op welke wijze voeren provincies hun wettelijke taken uit?

Op het terrein van de jeugdzorg hebben de provincies de taak om de Bureaus Jeugdzorg te financieren. Daarnaast zijn de provincies verantwoordelijk voor de inkoop van het aanbod. Beide taken vormen duidelijk het kader voor provinciaal handelen.

Bij alle andere wettelijke taken moet worden geconstateerd dat het uitvoeren van de wet is ingebed in een meer omvattend beleid. Naar aanleiding van de WZV, WVO en WEC stellen de provincies weliswaar een advies op en in het kader van de Welzijnswet subsidiëren de provincies de steunfuncties, maar dit bepaalt de invulling van het beleid niet; in tegendeel. Het uitvoeren van de wet geschiedt vanzelf in het uitvoeren van het bredere beleid op de terreinen zorg en welzijn.

Op welke terreinen doen de provincies juist meer dan de wettelijke voorgeschreven taken?

Op de terreinen waar de provincies actief zijn in het sociale domein, voeren ze altijd meer taken uit dan de voorgeschreven taken. De provincies voeren een actief beleid op de terreinen zorg, jeugdzorg, welzijn (inclusief vrijwilligersbeleid, sportbeleid, emancipatiebeleid en integratiebeleid), onderwijs en cultuur. In het kader van het traject Simons willen de provincies dit jaar nagaan hoe de staat is van de provincies. Op basis van de informatie uit de sociale rapportages stellen de provincies een agenda op voor de komende jaren.

De basis voor hun bemoeienis met allerlei sociale vraagstukken ligt in het feit dat de provincies als democratisch gelegitimeerd tussenbestuur van de kiezers het mandaat hebben gekregen om brede ambities na te streven.

Gaan de provincies in hun werk bovenlokaal te werk of juist niet?

De provincies geven nadrukkelijk aan dat ze niet op de stoel willen zitten van de gemeenten, vandaar dat ze geen taken willen uitvoeren die de lokale overheid op zich moet nemen. De provincies zoeken naar een bovenlokale meerwaarde. Op het terrein van zorg, hebben de provincies bijvoorbeeld regiovisies ontwikkeld. Hier werken alle relevante actoren op regionaal niveau samen. Op een aantal terreinen subsidiëren de provincies lokale pilots. De voorwaarde is dat er gewerkt wordt aan overdraagbaarheid van de methodieken. De provincies brengen de gemeenten die mee doen aan de pilots bij elkaar om ervaringen uit te wisselen.

Overigens moet geconstateerd worden dat soms de inhoudelijke wens om iets te doen aan problemen in de sociale pijler zich slecht verhoudt met de procedurele eis om alleen zaken met bovenlokale meerwaarde te subsidiëren. Soms geven provincies toe aan de verleiding om een nuttig project te

subsiidiëren en wordt de zogenaamde bovenlokale meerwaarde er met het nodige kunst- en vliegwerk ingebracht.

Gaan de provincies in hun werk interactief of directief te werk?

De provincies werken steeds meer interactief. Bij de ontwikkeling van de regiovisies en andere beleidsnota's betrekken de provincies de relevante actoren bij het proces. De provincies stellen zich ook steeds vaker op als partner van gemeenten. Ze willen dat gemeenten aangeven op welke terreinen ze ondersteuning nodig hebben van de provincies. Door de gemeenten wordt dit wisselend ervaren. Doorgaans is ondersteuning door de provincie welkom en nuttig. In een enkel geval constateren gemeenten echter dat de vraaggerichtheid van de provincie grenzen kent: ondersteuning wordt alleen geleverd binnen door de provincie zelf bepaalde kaders. Bovendien kunnen gemeenten soms niet uit de voeten met de financiële randvoorwaarden. De gemeenten moeten namelijk in een aantal gevallen zorgen voor cofinanciering. Ook de administratieve rompslomp die met het aanvragen van subsidie gepaard gaat is sommige gemeenten een doorn in het oog.

Een laatste opmerking van gemeenten betreft het feit dat waar behoefte is aan daadwerkelijk, praktische ondersteuning, provincies soms de neiging hebben 'te blijven hangen' in onderzoek, overleg, etc.

Zijn er verschillen aanwijsbaar tussen de meer verstedelijkte provincies en meer landelijke provincies?

Uit het onderzoek blijkt niet direct dat er verschillen zijn aan te wijzen tussen de meer verstedelijkte provincies en meer landelijke provincies. De kleinere, meestal ook landelijke, provincies geven wel als voordeel aan dat ze dicht bij de gemeenten staan.

Een van de redenen dat het onderscheid niet concreet te maken is, ligt aan het feit dat het niet eenvoudig is om verstedelijkte en landelijke provincies aan te wijzen. Een enkele uitzondering daargelaten hebben alle provincies zowel stedelijke als landelijke gebieden. Een tweede invalshoek is om daarom te bezien of er verschillen zijn in de relatie met de provincie tussen stedelijke en landelijke gemeenten. Ook daar komen geen eenduidige antwoorden uit, maar wel enkele observaties. De belangrijkste is wellicht dat kleine, landelijke gemeenten meer te halen hebben bij de provincie dan grotere gemeenten. Plattelandsontwikkeling krijgt een redelijk positieve waardering van kleine gemeenten. Evenals de inzet van steunfuncties. Vanuit grotere gemeenten komt juist vaker de klacht dat de provincie zich teveel bemoeit met beleidsvormende werkzaamheden, waarmee ze op de stoel van de gemeente gaat zitten.

Juist door het grotere belang, kraken kleine gemeenten ook enkele kritische noten. De belangrijkste is dat om voor ondersteuning in aanmerking te komen het nodige werk moet worden verzet. En dat is nu juist het probleem van kleine gemeenten: ze missen de capaciteit en tijd om het gevraagde voorwerk te doen. Een soortgelijk probleem speelt rond de cofinancieringsystematiek.

Zetten de provincies – naast de daarvoor bestemde rijksmiddelen – hiervoor ook nog eigen middelen in?

De provincies zetten op alle terreinen, behalve op het terrein van jeugdzorg, voornamelijk eigen middelen in. De provincies geven aan dat ze ongeveer 1/3 van hun provinciale begroting besteden aan het sociaal beleid in de brede zin van het woord. Ongeveer de helft van de middelen gaat naar de jeugdzorg. De overige activiteiten worden gefinancierd uit eigen middelen.

4.2. Beschouwing: een poging de vraag te beantwoorden die niet gesteld werd

In dit onderzoek is onderzocht of provincies actief zijn op het sociale domein, en zo ja op welke terreinen en met welke activiteiten. De conclusies zijn redelijk eensluidend. Alle 12 provincies zijn actief in het sociale domein. Naast het uitvoeren van een beperkt aantal wettelijke taken, subsidiëren, stimuleren en faciliteren provincies middels hun beleid tal van programma's, projecten en activiteiten. Zij zetten daarvoor op grote schaal eigen middelen in.

Hoewel in dit onderzoek niet is bekeken in hoeverre het beleid effectief is, staat voor de onderzoekers vast dat de provincies met hun beleid beslist nuttige zaken realiseren. De thema's waarop de provincies inzetten, zijn de grote maatschappelijke thema's van deze tijd. En ook uit de waardering van de gesproken gemeenten spreekt het gevoel dat met behulp van de provincies maatschappelijk relevante zaken kunnen worden aangepakt.

Maar betekent dit nu ook dat de door de provincies ingeslagen weg naar een grotere inbreng in het sociale domein de juiste weg is? Het simpele feit dat de provincie zich richt op relevante maatschappelijke vraagstukken, die om een antwoord vragen, levert immers nog geen antwoord op de bestuurlijke vraag of deze vraagstukken het best door de provincies kunnen worden aangepakt.

Het sociale beleid in Nederland is doorgaans of een verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid, ofwel de verantwoordelijkheid is gedecentraliseerd naar gemeenten (territoriaal) of instellingen (functioneel). De bemoeienis van de bestuurlijke tussenlaag provincies leidt daarom vrijwel automatisch tot afstemmings- en transactiekosten.

Vanuit de bestaande situatie is het daarom logisch om provincies alleen dan in het sociaal beleid te betrekken, als daarvoor een gegronde reden bestaat en als de inbreng van de provincie niet beter door het Rijk, gemeenten of instellingen kan worden verzorgd.

Uit dit onderzoek blijkt dat provincies om twee redenen zaken oppakken:

- Omdat de oplossing van bepaalde maatschappelijke vraagstukken een bovenlokale component heeft. Het gaat bijvoorbeeld om de arbeidsmarkt, de woningmarkt, de cultuurwereld, de zorgwereld, ruimtelijke ordening, voorzieningen op het platteland, etc.
- Omdat bepaalde maatschappelijke vraagstukken onvoldoende aandacht krijgen. Ze blijven liggen. Het gaat bijvoorbeeld om voortijdig schoolverlaten, integratie, welzijn, emancipatie, vrijwilligers, sport, leefbaarheid, etc.

In beide gevallen is het de vraag of aan het bovenstaande criterium wordt voldaan. Voor de tweede categorie is dat het duidelijkst. Als maatschappelijke vraagstukken om overheidsbemoeienis vragen, moet worden bekeken op welke wijze deze bemoeienis het meest effectief kan worden vormgegeven. Gezien de 'automatische' bestuurlijke rompslomp die een provinciale inbreng met zich meebrengt, zal in de huidige situatie dit maar zelden tot een keuze voor de provincies leiden. Een uitzondering kan alleen worden gemaakt als de provincies relevantie bevoegdheden hebben, zodat afstemming sowieso nodig zou zijn. Daarbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld de jeugdzorg in het thema jeugd of de planningsfunctie rondom zorgvoorzieningen en openbaar vervoer bij het thema 'voorzieningen in het landelijk gebied'. Wanneer men toch ervoor kiest om taken bij de provincies neer te leggen, kan het de overweging waard zijn om daar ook wettelijke bevoegdheden aan te koppelen. Dit kan wellicht administratieve lasten beperken.

Voor de eerste categorie is het uitgangspunt minder helder. De bovenlokale component van problemen leidt tot de noodzaak van een bovenlokale aanpak. In de vorm van een platform van gemeenten en instellingen of zelfs in de vorm van een geconcentreerde bovenlokale aanpak. Provincies kunnen hierin een rol spelen. Maar dat is niet altijd perse de logische consequentie. 'Bovenlokaal' is immers lang niet altijd hetzelfde als provinciaal. Veel vaker is er sprake van 'regionaal'. De vraag of provincies een rol moeten spelen is daarmee afhankelijk van de vraag of provincies er in slagen om een effectieve regionale structuur te hanteren. Is dat het geval, dan ligt een provinciale rol voor de hand. Is dat niet het geval, bijvoorbeeld omdat wordt gewerkt met een veelvoud aan regionale indelingen, of omdat regionale samenwerking ook zonder hulp van de provincie tot stand komt, dan is ook hier de rol van de provincie beperkt.

Tot slot

De provincies hebben de ambitie geformuleerd om (ook) actief te zijn in de sociale pijler. Deze ambitie zetten zij kracht bij door daadwerkelijk zaken op te pakken en te doen. Het lijkt ongelukkig om door deze in gang gezette ontwikkeling zomaar een streep te halen. De getoonde ambitie en inzet zijn immers – zeker in deze tijd van schaarse middelen – welkom.

Wel lijkt het goed om tussen Rijk, provincies, gemeenten en instellingen een strategische koers uit te stippelen die ertoe leidt dat de totale inzet in de sociale pijler leidt tot het hoogste rendement.

In onze ogen moet daarmee niet te lang gewacht worden. Provincies timmeren flink aan de weg en het is zonde eenmaal opgezette zaken in een later stadium weer te moeten afbreken. We hopen dat het onderhavige onderzoek materiaal biedt waarmee de relevante partijen aan de slag kunnen.

Deel II   Sociaal beleid per provincie

Provincie Groningen

1. **Beleid en begroting**¹⁰

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Volksgezondheid</i>	
Volksgezondheid algemeen	€ 1.500.000
Wonen, welzijn en zorg	€ 2.339.000
Regiovisies	€ 2.584.000
Zorgvragersbeleid	€ 1.576.200
Overige ouderenzorg	€ 1.186.300
Subsidies fysieke zaken volksgezondheid (o.a. wijksteunpunten)	€ 3.226.900
Totaal	€10.913.900
Waarvan eigen provinciale middelen	€10.913.000

Toelichting

Binnen het beleidsterrein zorg is het thema wonen, welzijn en zorg erg belangrijk voor de provincie Noord-Holland. Op basis van signalen uit het veld dat afstemming nog moeizaam op gang komt en op basis van verwachtingen ten aanzien van (de effecten van) vergrijzing en extramuralisatie heeft de provincie dit thema tot speerpunt benoemt. Naar aanleiding van de aanbevelingen van een door de provincie ingestelde denktank van experts op het gebied van Wonen – Zorg uit het veld is een nota geschreven waarin de volgende lijnen worden uitgezet:

1. Een stimulerende en aanjagende rol voor de provincie.
2. Lokaal maatwerk leveren door koppeling van provinciale middelen, kennis en uitvoeringsprojecten.
3. Met één gezicht naar buiten treden.

De provincie heeft besloten om vijf meerjarige voorbeeldprojecten te starten. Gemeenten kunnen op dit moment projectvoorstellen indienen. Voor deze projecten is een bedrag van 3,8 miljoen euro beschikbaar. De provincie zal zelf een adviserende en verbindende maar ook een uitvoerende rol hebben in de projecten. De gemeente zal echter steeds als probleemeigenaar (centrale regisseur) aangemerkt worden. Binnen de provincie zal er gewerkt worden vanuit een multidisciplinair team.

In het kader van wonen, welzijn en zorg kan ook nog genoemd worden dat de provincie in het nieuwe streekplan Noord-Holland Noord de gemeenten gaat verplichten om regionale woonvisies te maken, waarin bijvoorbeeld ook aangegeven moet worden hoe het thema wonen met zorg vorm krijgt. Binnen deze plannen gaat de provincie ook ruimte geven voor de tijdelijke wijziging van bestemmingsplannen ten behoeve van de huisvesting voor mantelzorg.

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugdhulpverlening</i>	
Beleidskader jeugdzorg	€ 51.940.100
Implementatie Wet op de jeugdzorg	€ 300.700
Aansluiting op gemeentelijk jeugdbeleid	€ 1.079.600
Accommodaties Jeugdhulpverlening 2 ^e tranche	€ 534.300
Totaal	€53.854.700
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 4.262.600

¹⁰ De bedragen die genoemd worden zijn inclusief apparaats- en overheadkosten en gelden voor 2004

Toelichting

De provincie voert op een aantal terreinen binnen de jeugdzorg autonoom beleid:

- Stimuleren van de ontwikkeling van ketens rond jongeren op gemeentelijk niveau;
- Afstemming met gemeenten over het ontwikkelen van een aanbod voor laagdrempelige hulpverlening binnen het algemeen maatschappelijk werk, nu de bureaus jeugdzorg hier vrijwel geen taak meer in hebben;
- Afstemming met gemeenten rond integrale projecten (bijvoorbeeld voor het tegengaan van schooluitval);
- Bestuurlijk overleg op regionaal niveau over prioriteiten voor afstemmings- en overige projecten;
- Tegen gaan van wachtlijsten door vergroten capaciteit en verbeteren efficiëntie keten;
- Experiment met flexbudgetten voor individueel maatwerk voor jongeren;
- Procesmanagement bij de ombuiging van het aanbod van instellingen naar aanbod een modulair aanbod.

De provincie gaat bij de verbetering van de keten voor jeugdzorg als volgt te werk. Uitgangspunten zijn de politieke prioriteiten die op provinciaal niveau worden gesteld en de resultaten van onderzoek dat wordt gedaan. Instellingen worden vervolgens gevraagd om binnen deze uitgangspunten verbeterplannen op te stellen en voor te leggen aan de provincie. De provincie ondersteunt de implementatie van de verbeterplannen.

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Welzijn, diverse producten</i>	
Communicatie / advisering / onderzoek	€ 437.000
Telefonische hulpdiensten	€ 495.500
<i>Sociaal beleidskader</i>	
Sociaal beleidskader algemeen	€ 314.700
Subsidieregelingen	€ 3.283.900
Steunfunctie-instellingen	€ 7.701.300
Sport	€ 131.100
Investeringsbijdragen bovenlokale sportvoorzieningen	€ 2.128.200
<i>Overige middelen sociaal-culturele infrastructuur</i>	
Integratie van de sociaal-culturele infrastructuur in het ISV II programma	€ 11.000.000
Ontwikkeling sociaal-culturele infrastructuur	€ 10.000.000
Investeringsbijdrage therapiebad De Baarsjes	€ 952.100
Totaal	€ 36.443.800
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 47.654.400

Toelichting

De gedeputeerde staten hebben besloten om in totaal 21.000.000 euro beschikbaar te stellen voor grootschalige versterkingsprogramma's van de sociaal-culturele infrastructuur. Deze middelen worden ingezet voor het integreren van de sociale pijler (onder andere wonen – welzijn – zorg) in het beleid voor stedelijke vernieuwing en voor grootschalige investeringen in de sociaal culturele infrastructuur.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Arbeidsmarkt</i>	
Arbeidsmarkt algemeen	€ 588.100
Subsidies arbeidsmarktprojecten (o.a. aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt)	€ 849.300
Opleiden 250 probleem jongeren tot vakmensen	€ 250.000
Totaal	€ 1.687.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 1.687.400

Toelichting

De provincie wil in de toekomst (nog) meer projecten starten voor de toeleiding van kwetsbare groepen naar de arbeidsmarkt. Hierbij zal bij voorkeur een verbinding gemaakt worden met bijvoorbeeld het herstellen van cultureel erfgoed.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Educatie</i>	
Educatie (o.a. adviezen aan het Rijk en opstellen agenda onderwijs – arbeidsmarkt)	€ 355.400
Totaal	€ 355.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 355.400

Toelichting

De verwachting van de provincie Noord-Holland is dat regionaal onderwijsbeleid in de toekomst een groter thema zal worden voor provincies.

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Cultuur</i>	
Cultuurbereik	€ 3.186.500
Steunfunctie-instellingen	€ 5.131.800
Opstellen en uitvoeren cultuurnota	€ 439.200
Subsidies	€ 1.901.900
Subsidies fysieke verbetering culturele instellingen	€ 2.600.200
<i>Cultureel erfgoed</i>	
Advisering cultuurhistorische aspecten in de ruimtelijke planvorming	€ 1.859.000
Stichting Stelling van Amsterdam	€ 393.000
Totstandkoming beheer en behoud provinciale archeologie	€ 670.600
Opstellen en uitvoeren cultuurnota	€ 1.272.900
Subsidieregelingen	€ 428.500
Overig	€ 420.400
Subsidies fysieke verbetering cultureel erfgoed	€ 2.327.200
<i>Bibliotheekwerk</i>	
Bibliotheekwerk algemeen	€ 115.100
Stichting Probiblio (provinciale serviceorganisatie)	€ 4.236.700
<i>Media</i>	
Regionale radio	€ 6.399.200
Regionale televisie	€ 5.854.300
Totaal	€ 37.236.500
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 22.926.200

Toelichting

De provincie wil ook op cultureel gebied het voorzieningenniveau in de landelijke gebieden verbeteren. Dit gebeurt onder andere door het organiseren van een cultuurkaravaan elke zomer. Deze karavaan van hoogstaande podiumkunsten doet elke gemeente aan.

Om de koppeling tussen fysiek / economisch en cultureel beter te kunnen maken komt er in de nieuwe cultuurnota 2005 – 2008 een afzonderlijke programmatische culturele planologie, met bijbehorend budget. Het cultuurbeleid, met name cultuurhistorie, heeft op dit moment al een behoorlijke invloed op de fysieke inrichting van de provincie.

Bij het behouden van cultureel erfgoed en het beleid voor cultuurhistorie (behoud door ontwikkeling) stelt de provincie niet de individuele objecten centraal, maar samenhangende structuren. Vormgeving en zingeving worden meer en meer aan elkaar gekoppeld.

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie werkt op welzijnsgebied met een vijftal steunfunctie-instellingen. Deze instellingen maken elk jaar een eigen prestatieplan dat wordt voorgelegd aan de provincie. Binnen dit prestatieplan dienen de steunfuncties uren beschikbaar te stellen voor door de provincie van tevoren bepaalde taken, en dienen er ook flexibel in te vullen uren te worden opgenomen. Deze flexibele uren worden gedurende het jaar in overleg met de provincie ingevuld. Een aantal jaren geleden is daarnaast besloten om 20% van het budget voor de steunfuncties over het hevelen naar het budget subsidieregelingen sociaal beleid. Andere organisaties kunnen net als de steunfuncties projectvoorstellen indienen die uit dit budget gefinancierd worden.

Gebiedsgericht werken

In het bepalen van prioriteiten binnen de verschillende beleidsterreinen wordt soms met een indeling in regio's gewerkt. Zo zijn er bij cultuurhistorie regiocoördinatoren aangesteld voor de ontwikkeling en uitvoering van regioplannen. Voor thema's worden ad hoc gebiedsgrenzen bepaald, die kleiner kunnen zijn dan traditionele regio's, maar bijvoorbeeld ook de provinciegrenzen kunnen overschrijden (bijvoorbeeld bij de aanpak van problematiek rond Antilliaanse jongeren). De beleidsmedewerkers die zich binnen een beleidsafdeling bezig houden met een aanpak in een bepaalde regio zorgen voor afstemming met collega's die vanuit andere afdelingen in dezelfde regio werken.

Interactief werken

De provincie bepaalt mede op basis van signalen uit het veld eigen beleidsprioriteiten. Deze prioriteiten worden ook ingegeven door politieke standpunten van de provinciale staten. Via verschillende kanalen wordt vervolgens informatie ingewonnen over specifieke problemen en worden voorstellen voor projecten aangedragen. Dit kan gaan via conferenties, steunfuncties, andere organisaties, cijfermateriaal, het gemeentelijk overleg lokaal sociaal beleid Noord-Holland, contacten via de projecten voor stedelijke vernieuwing, berichten in de pers en gedetailleerd onderzoek dat de provincie laat verrichten.

Op dit moment kent de provincie een groot aantal subsidieregelingen die breed geformuleerd zijn. Omdat de provincie echter merkt dat de veelheid en verscheidenheid aan projecten dat wordt gehonoreerd een goede monitoring en verspreiding van good practices lastig maakt overweegt zij om de subsidievoorwaarden strikter te gaan stellen. Het idee is om in overleg met het veld thema's te benoemen waarin een afgebakende periode vooral op geïnvesteerd zal worden.

Sociaal beleid

Binnen de provincie wordt actief geïnvesteerd in het integreren van de sociale pijler binnen het beleid voor stedelijke vernieuwing en binnen bijvoorbeeld het ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord (streekplan nieuwe stijl).

De provincie Noord-Holland heeft besloten om de uitgangspunten van het rapport Simons op een eigen wijze in te vullen. De provincie gelooft in gebiedsgericht werken, maar wil de afbakening van gebieden laten afhangen van de aard van de problemen waarvoor een oplossing gezocht wordt. Een tweede argument om niet precies de lijn van Simons te volgen is dat de provincie niet volgens een vooraf bepaald stramien te werk wil gaan bij het ontwikkelen van sociaal beleid. De provincie heeft een eigen startnotitie sociaal beleid gemaakt en bereid op dit moment een nieuw beleidskader voor.

3. Organisatie

Naast de verschillende beleidsafdelingen is er een afdeling subsidies, een afdeling met uitvoerende projectleiders en bestaan er een aantal multidisciplinaire teams (onder andere voor stedelijke vernieuwing en het ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord). Er is bewust voor gekozen om vooralsnog niet louter gebiedsgericht te werken binnen de eigen organisatie omdat er vele verschillende regio-indelingen gehanteerd worden en een indeling in regio's volgens deze provincie enkel nieuwe schotten oplevert.

Provincie Friesland

1. Beleid en begroting

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Gezondheidszorg</i>	
Budget zorg: bevorderen samenwerking, spreiding, bereikbaarheid, oplossen knelpunten, stimuleren innovatieve ontwikkelingen	€ 1.515.000
Subsidie RPCP	€ 309.000
Uitvoering wettelijke taken: advisering aan het Rijk, medebewind bij bouwprioriteiten en ambulancevervoer	€ 88.000
Uitvoering regiovisies, overleg zorgkantoren, verbetering preventiestructuur	€ 85.000
Overhead	€ 169.000
<i>Bejaardenzorg en Ouderenzorg</i>	
Uitvoeren en actualiseren van regiovisie Verzorging en Verpleging	€ 20.000
Inzicht vergroten bij consument ten aanzien van zorgaanbod	€ 27.000
Oplossen van knelpunten in ouderenzorg en stimuleren innovatieve initiatieven	€ 18.000
Overhead	€ 49.000
Totaal	€2.280.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€2.278.000

Toelichting

De provincie ondersteunt en stimuleert innovatieve projecten vanuit het budget zorg. Voorbeelden hiervan zijn het project Trynwâlden (een multifunctionele voorziening voor zorg en welzijn voor een brede doelgroep), het project Voor Elkaar (zorginstellingen brengen uniformiteit aan in hun loketfuncties voor zorgvragers) en Friesland Support (integraal aanbod van zorg provinciebreed).

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugdzorg</i>	
Invoering en uitvoering nieuwe Wet op de jeugdzorg (steunpunten 0-25 jaar, bureau jeugdzorg, integrale uitvoering zorg op indicatie, integrale aanpak risicjongeren, kennis- en informatiepunt 0-25 jaar, kwaliteitszorg, cliëntenbeleid)	€ 1.104.000
Jaarprogramma jeugdzorg	€ 23.928.000
Overhead	€ 216.000
Totaal	€25.248.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 679.000

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Bestuurlijke kaders welzijn</i>	
Nieuwe welzijnsnota	€ 99.000
Pilot sociale activering	€ 77.000
Ambtelijke uitvoering	€ 57.000
Overhead	€ 141.000
<i>Sport</i>	
Verbeteren sportinfrastructuur (budgetsubsidie Stichting sport Fryslân)	€ 482.000
Subsidieregeling breedtesport	€ 191.000
Subsidieregeling grootschalige sportevenementen	€ 108.000
Gemeentelijk sportcomplex Sportstad Heerenveen	€ 3.482.000
Subsidieregeling stimulering Friese sport	€ 67.000

Subsidieregeling kleine sportevenementen, activiteiten gehandicapte sporters en de jaarlijkse provinciale sportwisselprijs	€ 69.000
Overhead	€ 27.000
<i>Samenlevingsopbouw</i>	
Subsidiëring zelforganisaties, overige organisaties ter bevordering van belangenbehartiging en integratie van kwetsbare groepen en steunfunctie Partoer	€ 3.131.000
Categoriale samenlevingsopbouw: subsidiëring van organisaties die hun levensbeschouwelijke achterban activeren	€ 88.000
Jeugdparticipatie: subsidie nationaal jeugddebat, instelling jeugdvoorlichting samenleving e.a.	€ 24.000
Overhead	€ 70.000
<i>Maatschappelijke voorzieningen</i>	
Tijdelijke stimuleringsregeling vrijwilligerswerk	€ 140.000
Pilot vrijwilligerswerk (o.a. website vrijwilligersvacatures en ondersteuning vrijwilligersorganisaties)	€ 51.000
Subsidie emancipatiebureau (emancipatie van vrouwen)	€ 542.000
Subsidie multiculturele samenleving, homo-emancipatie, participatie van allochtonen, handhaving van mensenrechten, sociale cohesie	€ 338.000
Stimuleren bewustwording ontwikkelingsvraagstuk	€ 112.000
Subsidie Anti Discriminatiebureau	€ 68.000
Overhead	€ 92.000
<i>Maatschappelijke dienstverlening en Gehandicapten</i>	
Subsidie Stichting SOS Telefonische Hulpdienst	€ 178.000
Uitvoering regiovisie gehandicaptenbeleid, maatschappelijke opvang en adviezen aan het Rijk	€ 67.000
Overhead	€ 44.000
Totaal	€9.745.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€9.471.000

Toelichting

De provincie heeft naast het welzijnsbudget tevens middelen beschikbaar gesteld voor plattelandsontwikkeling (€ 2.886.000) en stedelijke vernieuwing (€ 8.134.000). Een deel van deze budgetten wordt gebruikt voor de versterking van de sociale pijler. Hoe groot het budget voor de sociale pijler is, is echter niet gespecificeerd.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Uitvoering sociaal economische beleid</i>	
Fries Banenplan 2003 – 2005 (uitvoering door CWI Noord Nederland)	€ 1.120.000
Totaal	€ 1.120.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 1.120.000

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
Hoger onderwijs: kenniscampus Ljouwert en samenwerking hoge scholen en universiteiten	€ 19.000
Cartesius Instituut (onderdeel universiteit van Twente)	€ 68.000
Friese taal in het basisonderwijs	€ 167.000
Versterken Friese taal in het onderwijs	€ 916.000
Subsidie Friese Academie	€ 1.038.000
Onderwijsmaterialen Friese taal	€ 232.000
Versterken onderwijs algemeen	€ 56.000
Overhead	€ 130.000
Totaal	€ 2.626.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 1.557.000

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Cultuur</i>	
Kunst en musea	€ 9.231.000
Taal en letteren	€ 1.802.000
Bibliotheken, archieven en media	€ 14.019.000
Monumentenzorg	€ 2.062.000
Overhead	€ 1.070.000
Totaal	€ 28.184.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 23.071.000

Toelichting

Opvallend is dat 11% van de provinciale begroting wordt uitgegeven aan het beleidsterrein cultuur. Dit heeft gedeeltelijk te maken met het stimuleren van de ontwikkeling en het gebruik van de Friese taal.

2. Werkwijze

Algemeen

Het is gebleken dat de partijen in de regio de provincie vooral zien als intermediair en coördinator. Daarnaast heeft men de provincie gevraagd om een provinciaal kenniscentrum op te zetten voor sociaal beleid. De rol van de provincie is in Friesland relatief groot doordat er maar één grote stad in de provincie is. Veel gemeenten zijn te klein om zelf nieuw beleid te ontwikkelen en vragen de provincie hierbij om hulp (een voorbeeld is onderwijsachterstandenbeleid).

Gebiedsgericht werken

De provincie Friesland werkt met een gebiedsgerichte aanpak (project plattelandsprojecten). De provincie is onderverdeeld in zes regio's. Elke regio heeft een bestuurlijk platform (provincie, wethouders, waterschappen, maatschappelijke organisaties) met een gedeputeerde als voorzitter.

Interactief werken

De bestuurlijke platforms in de zes regio's formuleren doelstellingen en doen projectvoorstellen aan de provincie. De provincie op haar beurt gaat in de regio's op zoek naar projectvoorstellen legt deze voor aan de bestuurlijke platforms. De platforms beoordelen de projectvoorstellen en de provincie zorgt voor de matching met financiering (provinciale financiering, Europese financiering etc.). Ook het sociale beleidskader dat de provincie onlangs heeft ontwikkeld is op interactieve wijze tot stand gekomen.

Sociaal beleid

De provincie heeft op interactieve wijze een sociaal beleidskader ontwikkeld. Dit sociale beleidskader zal de basis vormen voor de zeven regionale sociale agenda's (Leeuwarden krijgt een eigen agenda) die de provincie zal gaan ontwikkelen. Naast de sociale agenda's zal er per jaar een uitvoeringsprogramma gemaakt worden. Het sociale beleidskader zal als een paraplu boven de nota's voor zorg en welzijn komen te hangen. Het budget zorg (dat hierboven in de begroting staat) zal worden overgeheveld naar een sociaal investeringsfonds.

3. Organisatie

De provincie heeft een aantal beleidsafdelingen (waaronder een afdeling plattelandsbeleid) waardoorheen een afdeling plattelandsprojecten in een matrixstructuur verweven is. Deze afdeling plattelandsprojecten zorgt voor de matching tussen projectvoorstellen uit het veld (die via de bestuurlijke platforms in de regio's goedgekeurd worden) en financiering. Tevens zorgt deze afdeling voor de monitoring van de projecten. De uitvoering vindt buiten de afdeling plaats. Tussen de afdeling plattelandsprojecten en de beleidsafdeling vindt overleg plaats. Het beleidskader voor de afdeling plattelandsprojecten wordt gemaakt binnen de beleidsafdeling plattelandsbeleid.

Provincie Drenthe

1. Beleid en begroting

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Gezondheidszorg</i>	
Subsidieregeling volksgezondheid en maatschappelijke dienstverlening	€ 41.000
Subsidieregeling activiteiten zorg (innovatie)	€ 133.000
Subsidie St. Welzijn Doven Drenthe	€ 7.800
Regiovisies zorg	€ 68.070
Apparaatskosten	€ 280.356
<i>Patiënten/consumentenbeleid</i>	
Subsidiëring RPCP	€ 608.472
Subsidiëring Federatie van Ouderenverenigingen	€ 45.936
Apparaatskosten	€ 37.862
<i>Ouderenbeleid</i>	
Subsidieregeling projecten integraal ouderenbeleid (innovatieve projecten, multifunctionele zorg- en dienstencentra, woonzorgstimuleringsregeling)	€ 91.000
Subsidiëring ouderenorganisaties (o.a. ANBO)	€ 18.670
VWS pilot Zorg en Welzijn (samenhangende keten zorg en welzijn, informatie-uitwisseling, deskundigheidsbevordering)	€ 45.378
Apparaatskosten	€ 140.593
Totaal	€ 1.518.137
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 1.470.959

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugdzorg</i>	
Presentiegelden	€ 4.910
Subsidieregeling preventief	€ 250.882
Subsidieregeling ambulante	€ 3.932.683
Subsidieregeling dagbehandeling	€ 4.084.420
Subsidieregeling pleegzorg	€ 2.089.961
Subsidieregeling residentieel	€ 5.329.370
Subsidieregeling bestuurskosten	€ 169.393
Subsidieregeling projecten / experimenten	€ 1.445.444
Subsidieregeling huisvesting	€ 882.830
Apparaatskosten	€ 382.552
Totaal	€ 18.572.445
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 587.462

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Beleidskaders</i>	
Subsidies algemeen welzijnsbeleid	€ 182.000
Bijdragen wachtgeldvergoedingen instellingen sociaal-cultureel werk	€ 113.445
Apparaatskosten	€ 740.433
<i>Interculturele ontwikkeling en diversiteit</i>	
Reis-, overleg- en buitenlandkosten	€ 79.840
Subsidiëring budgetinstellingen (waaronder Bureau Emancipatie Ontwikkeling)	€ 1.115.927
Subsidiëring overige instellingen	€ 13.500
Subsidieregeling vrouwenemancipatiebeleid	€ 22.700
Subsidieregeling minderhedenbeleid	€ 11.300

Subsidieregeling ontwikkelingssamenwerking	€ 12.300
Pilot interculturalisatie vrijwilligerswerk	€ 45.378
Apparaatskosten	€ 110.627
<i>Vrijwilligerswerk</i>	
Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers	€ 45.000
Subsidieregeling activiteiten vrijwilligers en mantelzorgers	€ 45.400
Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk	€ 140.000
Ondersteuning bestuurders dorpshuizen en speeltuinen	€ 70.000
VWS pilot vrijwilligerswerk	€ 45.378
Apparaatskosten	€ 98.368
<i>Participatie en sociale ontwikkeling</i>	
Subsidieregeling jeugd en samenleving	€ 13.600
Subsidieregeling kinderopvang provinciale instellingen	€ 43.100
Subsidiëring budgetinstellingen (o.a. Scouting, SOS Telefonische Hulpdienst, levensbeschouwelijke organisaties)	€ 2.637.388
Subsidiëring Jongerenraad Drenthe	€ 4.900
VWS pilot Welzijn en Platteland	€ 45.378
Apparaatskosten	€ 78.089
<i>Sport in Drenthe</i>	
Subsidiëring budgetinstellingen (St.Paardrijden voor gehand., St. Sport Drenthe)	€ 355.897
Subsidiëring overige instellingen (District Drenthe Nederlandse Bond van Aangepaste Sporten)	€ 27.000
Stimuleringsregeling topamateursportevenementen	€ 23.000
Subsidiëring verbeteren kwaliteit sportbeoefening	€ 23.000
Stimulering breedtesport	€ 226.455
Apparaatskosten	€ 49.557
Totaal	€ 6.418.960
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 5.941.993

Toelichting

De provincie heeft voor stedelijke vernieuwing een budget beschikbaar van € 3.476.393. Een deel van dit budget kan ingezet worden voor de versterking van de sociale pijler in dorpen en steden. Rond de versterking van de economische vitaliteit van het platteland participeert de gemeente in Kompas projecten en LEADER projecten. Hiervoor zijn geen programmakosten gereserveerd.

Gemeenten willen graag voorzieningen gaan combineren en renoveren. De provincie ondersteunt hierbij door onderzoek te (laten) verrichten naar het werkelijk gebruik van de verschillende voorzieningen. Op deze manier kunnen gemeenten op een onderbouwde manier keuzes maken ten aanzien van de inzet van middelen.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

De provincie Drenthe participeert in het Convenant Arbeidsmarktbeleid en het Kompas project Werkgelegenheid. Hiervoor worden echter geen provinciale middelen beschikbaar gesteld. Wel zijn er elf projecten (o.a. sluitende aanpak, toeleiding langdurig werklozen, arbeidsparticipatie van vrouwen en allochtonen) ingediend voor ESF subsidie. Alle elf projecten zijn goedgekeurd. Voor incidentele subsidies is geld beschikbaar uit het fonds flexibel krediet van de provincie.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Optimale onderwijsinfrastructuur</i>	
Provinciaal overlegorgaan onderwijs	€ 17.400
Subsidieregeling activiteiten onderwijs en educatie	€ 13.600
Advisering en cofinanciering onderwijs- en jeugdmonitor	€ 9.075
Steunpunt Open Universiteit Emmen	€ 4.500
Apparaatskosten	€ 70.102
Totaal	€ 114.677
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 114.677

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Maatschappelijke betrokkenheid en informatie-overdracht</i>	
Subsidie provinciale bibliotheekcentrale	€ 2.511.558
Subsidie RTV Drenthe	€ 6.971.002
Subsidie Openbare Bibliotheek Groningen	€ 88.988
Apparaatskosten	€ 147.399
<i>Participatie cultuuruitingen</i>	
Presentiegelden, aankopen beeldende kunst, culturele prijzen	€ 23.340
Subsidieregeling bevordering beeldende kunst en vormgeving	€ 264.195
Subsidieregeling activiteiten kunst en cultuur	€ 64.900
Subsidieregeling activiteiten culturele infrastructuur	€ 86.000
Subsidieregeling theateruitvoeringen door beroepsgezelschappen	€ 18.200
Subsidieregeling festivals	€ 63.880
Subsidiëring budgetinstellingen	€ 1.913.500
Subsidiëring overige instellingen	€ 91.370
Subsidie culturele gemeente van Drenthe	€ 90.000
Actieplan cultuurbereik	€ 592.208
Culturele prijzen	€ 11.300
Apparaatskosten	€ 252.036
<i>Behoud cultureel erfgoed</i>	
Subsidieregelingen (monumenten, publicaties, musea)	€ 265.200
Subsidiëring instellingen (waaronder Drents museum)	€ 3.549.574
Instandhouding kwaliteit archiefinspecties	€ 7.000
Bijdrage 'Het Drentse Landschap'	€ 17.300
Drents museum (afschrijving investeringen en rentelasten)	€ 236.854
Apparaatskosten	€ 519.429
Totaal	€17.785.233
Waarvan eigen provinciale middelen	€12.212.103

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie legt de regierol voor beleid nadrukkelijk bij de gemeenten. De rol van de provincie is een ondersteunende en stimulerende rol. Daarnaast stimuleert de provincie gemeenten om integraal en intersectoraal te werken door multidisciplinaire teams in te zetten bij ondersteuning, maar tegelijk van gemeenten te verwachten dat zij datzelfde doen. De provincie ziet verder een rol voor zichzelf in het verkennen van thema's voor de toekomst, het overzien van de grote lijnen van beleid, procesbegeleiding en het aandragen van innovatieve ideeën aan gemeenten.

De provincie werkt met een aantal steunfuncties op verschillende gebieden (sport, emancipatie, integratie, kunst en cultuur etc.). Deze steunfuncties zullen binnen de lijnen van het contourenplan worden aangestuurd. Er is nog geen sprake van fusie, maar wel van netwerksturing.

Gebiedsgericht werken

Rond de sociale pijler wordt er weinig gebiedsgericht gewerkt. Dit moet nog verder worden vormgegeven.

Interactief werken

De provincie reageert meestal op ontwikkelingen in en vragen uit het veld. Beleid wordt interactief ontwikkeld, maar de provincie tracht op dit moment ook eigen beleidsprioriteiten te benoemen.

Sociaal beleid

De provincie combineert het maken van een sociale agenda met het opstellen van een nieuw contourenplan. Dit contourenplan zal de oude beleidsnota welzijn vervangen en gelden als sociale agenda. Het sociaal rapport is klaar en de debatten met organisaties en burgers zullen in deze periode worden gevoerd. De thema's in het contourenplan zijn:

1. Leren en werken (onderwijs, werkgelegenheid, arbeid-zorg, schooluitval).
2. Wonen en leefomgeving (voel je je thuis in je huis, in je buurt en in Drenthe?)
3. Opgroeien (gelijke kansen voor jongeren, plaats en rol van jeugdzorg).
4. Participatie (participatie van moeilijk bereikbare groepen, stimuleren van betrokkenheid).
5. Veiligheid (bevorderen van veiligheid en veiligheidsgevoel).
6. Drenthe op de kaart (Drenthe profileren met cultuur, welzijn, zorg en sport).

3. Organisatie

Bij de provincie Drenthe staat de sociale pijler binnen het gebiedsgericht werken nog in de kinderschoenen. Er is veel geïnvesteerd in het samenwerken en in kennisoverdracht intern maar de sociale pijler in het gebiedsgericht werken moet nog worden ingevuld. Wel zijn er 13 dorpsontwikkelingsplannen gemaakt waarin alle pijlers met elkaar hebben samengewerkt. Verder wordt het beleid gemaakt en uitgevoerd binnen regulieren beleidsafdelingen.

Provincie Overijssel

1. Beleid en begroting

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Maatschappelijke Zorg en Opvang	€ 352.000
Maatschappelijke voorzieningen	€ 322.000
Zorginfrastructuur	€ 5.929.000
Overhead Zorg	€ 900.000
Totaal	€ 7.503.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 7.503.000

Toelichting

In het jaarprogramma Zorg van 2004 staat de missie van de provincie geformuleerd als de bevordering van integrale, vraaggerichte zorg. Vanuit de missie zijn drie doelstellingen geformuleerd:

- Bevordering van de keuzevrijheid van de zorgvragers
- Verbetering van de kwaliteit van leven
- Bevordering van integraliteit in alle onderdelen van de zorgketen.

Het programma hanteert drie programmalijnen:

- Sociale en maatschappelijke deelname: meedoen van doelgroepen
  - o Zorgvragersbeleid
  - o Mantelzorg
  - o Vergrijzing
- Leefkwaliteit als kernwaarde: spreiding en toegankelijkheid voorzieningen
  - o Eerstelijnszorg
  - o Ambulancezorg
  - o Zorg en technologie
  - o Interculturalisatie van de zorg
  - o Zorg en platteland
- Ketenvorming
  - o Preventie, jeugd en maatschappelijke opvang
  - o Zorgen, wonen en welzijn
  - o Nieuwe vormen van zorg
  - o Tweedelijnszorg

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Jeugdzorg	€ 45.408.000
Totaal	€ 45.408.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 45.408.000

Toelichting

De provincie wil dat minder kinderen een beroep op de jeugdzorg hoeven te doen en er snellere en betere jeugdhulp komt zonder wachtlijsten. Hiervoor zet de provincie in op:

- Goed doorvoeren van de stelselwijziging;
- Betere afstemming in de keten;
- Verbeteren efficiency in de jeugdzorg;
- Verschuiving van zware hulp naar meer minder zware hulp,

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
Ontwikkelingssamenwerking	€ 21.000
Beleidskader Welzijn	€ 3.799.000
- jeugd	
- samenhangende infrastructuur voor ouderen op het gebied van wonen, welzijn en zorg	
- vernieuwing en kwaliteit van de sociale infrastructuur	
- vergroting van de maatschappelijke deelname	
Volwasseneneducatie	€ 88.000
Sport	€ 624.000
Integratiebeleid	€ 1.749.000
Sociaal Cultureel Werk	€ 647.000
Totaal	€6.928.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€6.613.000

Toelichting

De provincie werkt aan het versterken van de sociale samenhang en aan de maatschappelijke betrokkenheid van burgers door deelname aan de samenleving actief te stimuleren. Een goed toegankelijke en herkenbare sociale infrastructuur en sociale vitaliteit vindt de provincie daarvoor belangrijk.

De provincie gaat uit van de volgende speerpunten:

- Het vergroten van het welzijn en de maatschappelijke betrokkenheid van de jeugd en hun opvoeders;
- Het versterken van de ondersteuningsstructuur en versterking van het vrijwilligerswerk;
- Meer gelijkwaardig functioneren en participeren van vrouwen en mannen;
- Vergroten deelname aan sportactiviteiten door vooral jongeren, ouderen en gehandicapten;
- Het zelfstandig functioneren en participeren van ouderen in de samenleving versterken;
- Meer gelijkwaardigheid en volwaardiger ontplooiingskansen voor etnische minderheden.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
Onderwijs	€ 210.000
Totaal	€ 210.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 210.000

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
Kunst en Cultuur	€ 9.023.000
Bibliotheek en mediabeleid	€ 3.343.000
Overhead Cultuur en Welzijn	€ 792.000
Totaal	€13.158.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 78.000

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie werkt met beleidskaders (4 jaar) en een uitvoeringsprogramma (jaarlijks). Momenteel probeert de provincie een DIN (Doelen, Inspanningen Netwerk) te ontwikkelen volgens het concept van Twijstra en Gudde.

Wanneer de meerwaarde niet aantoonbaar is, bemoeit de provincie zich ook niet met het probleem. De provincie ziet zichzelf soms als regisseur, maar op andere beleidsterreinen ziet de provincie zichzelf meer als planner.

Gebiedsgericht werken

De provincie werkt niet gebiedsgericht.

Interactief werken

Als het gaat om de uitvoering van het beleid, werkt de provincie altijd samen met de gemeenten en maatschappelijke organisaties. De provincie maakt bijvoorbeeld deel uit van bestaande netwerken.

Sociaal beleid

De provincie voert momenteel het traject Simons uit. In het kader daarvan ontwikkelt de provincie een Nota Sociale Actie (Kadernota voor sociaal beleid).

3. Organisatie

Het sociaal beleid valt binnen de Eenheid Zorg en Cultuur. De eenheid bevat twee teams: een team ontwikkeling en een team uitvoering. Het team uitvoering houdt zich vooral bezig met het toekennen van subsidies.

Provincie Gelderland

1. Beleid en begroting

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Zorg en Volksgezondheid</i>	
Zorg algemeen	€ 4.621.700
Geestelijke gezondheidszorg	€ 239.000
Algemene gezondheidszorg	€ 218.500
Gehandicaptenbeleid	€ 206.300
Patiënten/Consumentenbeleid	€ 1.469.800
Ouderenzorg	€ 422.700
Totaal	€7.178.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€7.173.500

Toelichting

Het programma bevat onderzoek t.b.v. het in beeld brengen van de zorgvraag, het stimuleren van zorgvernieuwingsprojecten, het ontwikkelen van regionale zorgvisies en het opzetten van projecten ter bevordering van het creëren van een zorgaanbod dat past bij de levenssituatie van de zorgvrager. Toetsing van zorgaspecten in andere provinciale plannen en bevorderen van aandacht voor preventie.

Prioriteiten zijn het bevorderen van het ontwikkelen van een adequaat zorgaanbod, ambulancezorg, de huisartsenzorg en palliatieve zorg.

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Jeugdhulpverlening	€ 83.017.600
Totaal	€83.017.600
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 1.243.800

Toelichting

Het programma bevat het beleid en de inzet van middelen voor het realiseren en in stand houden van een zo adequaat mogelijk hulpaanbod voor jeugdigen (en hun ouders) in situaties waarin een normale ontwikkeling van het kind bedreigd wordt.

Prioriteiten zijn het creëren van een sluitend netwerk tussen preventieve voorzieningen en de jeugdzorg zelf en het voorkomen van wachtlijsten.

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Welzijn algemeen</i>	
Maatschappelijke Dienstverlening	€ 560.700
<i>Welzijnsprogramma</i>	
Ontwikkelingssamenwerking/projectadoptie/mondiale vorming	€ 186.700
Welzijnsprogramma	€ 17.823.900
Bevordering Maatschappelijke Participatie	€ 21.000
Totaal	€18.592.300
Waarvan eigen provinciale middelen	€17.735.100

Toelichting

Het algemene welzijnsprogramma bevat:

- Dienstverlening aan mensen in de samenleving door het aanbieden van telefonische hulpdiensten en
- Ondersteuning van homoseksuelen in de fase van bewustwording van hun homoseksualiteit.

Het programma welzijn en onderwijs omvat het welzijnsbeleid, onderwijsbeleid, subsidieregelingen (Sociaal Beleid, Afstemming Jeugdzorg-Jeugdbeleid, Bevordering Maatschappelijke Participatie en ontwikkelingssamenwerking.

Prioriteiten:

- Versterken preventieve functie (gemeentelijk) jeugdbeleid en het verminderen van schooluitval;
- Verberen van de integratie van allochtonen in samenhang met het Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid;
- Versterken vrijwilligersbeleid;
- Stimuleren breedtesport, m.n. in relatie tot jeugd en onderwijs;
- Herstructurering van het bibliotheekwerk.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Economische aangelegenheden</i>	
Arbeidsmarktbeleid	€ 381.800
Totaal	€381.800
Waarvan eigen provinciale middelen	€381.800

Toelichting

Het arbeidsmarktbeleid maakt deel uit van het economisch beleid. Het doel is te komen tot een betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt. De provincie wil dit bereiken door 7 actieprogramma's Regionale Platforms Arbeidsmarkt met extra aandacht voor opleidingsinfrastructuur voor jongeren en problematiek ontgroening/vergrijzing.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
Onderwijs	€ 307.700
Totaal	€307.700
Waarvan eigen provinciale middelen	€307.700

Het onderwijsbeleid maakt deel uit van het programma Welzijn en Onderwijs (zie beschrijving bij Welzijn).

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Kunst en Oudheidkunde</i>	
Archiefinspectie	€ 288.700
Algemeen beleid en financiën	€ 3.194.600
Podiumkunsten	€ 2.143.400
Beeldende kunst en vormgeving	€ 2.273.300
Musea en Oudheidkunde	€ 1.596.900
Omroep Gelderland	€ 12.399.800
Kunsthouding	€ 3.502.300
Totaal	€25.399.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€19.499.600

De Hoofddoelstelling is:

Bijdragen aan een levendig cultureel klimaat in Gelderland door:

- Vergroten van de cultuurdeelname;
- Verbeteren van het productieklimaat;
- Versterken van de samenhang.

2. Werkwijze

Algemeen

Daar waar gemeenten problemen niet aanpakken, pakt de provincie het op. De provincie ziet zichzelf niet als trekker, maar werkt wel faciliterend. De provincie zorgt ervoor dat er netwerken worden opgezet en ook daadwerkelijk tot uitvoering komen (door bijv. inzetten van beperkte middelen).

Gebiedsgericht werken

Op het terrein van zorg heeft de provincie regiovisies ontwikkeld. Verder werkt de provincie niet echt gebiedsgericht.

Interactief werken

De provincie werkt faciliterend aan gemeenten. Het is daarom noodzakelijk om samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties op te trekken.

Sociaal beleid

Gelderland heeft al een Sociale Atlas gemaakt. Deze is door het veld goed ontvangen. In het kader traject Simons benadert de provincie gemeenteraden om na te gaan waar de belangrijkste behoeften liggen om meer samen te werken. Vervolgens vindt er een probleemanalyse plaats, worden de samenwerkingsverbanden inzichtelijk gemaakt en wordt een overzicht gemaakt van het aanbod in de provincie.

3. Organisatie

De afdeling Zorg, Welzijn en Educatie maakt deel uit van de directie Ruimte, Welzijn en Economie.

Provincie Utrecht

1. Beleid en begroting

Programma Sociale Agenda

€57.495.000 (lasten)

€47.336.000 (baten)

Productgroepen	Prioriteiten
Wonen – Welzijn en Zorg (Wel thuis)	In 10 jaar tijd 20.000 – 24.000 toegankelijke woningen met zorg en welzijn op maat te realiseren.
Welzijn	Uitvoering geven aan de sociale agenda en het opgezette nieuwe welzijnskennisnetwerk
Zorg	<ul style="list-style-type: none"> - Vermaatschappelijking van de zorg - Vraagsturing - Wachtlijstreductie - Interculturalisatie - Curatieve zorg
Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> - Implementatie Wet op de Jeugdzorg - Bestrijding van de wachtlijsten - Vernieuwing van de geïndiceerde jeugdhulpverlening - Aansluiting lokaal jeugdbeleid, onderwijs en jeugdzorg

Provinciaal Kader:

- Beleidsaudit Welzijnsbeleid (meer inzet flexibel budget)
- Beleidskader Maatschappelijke Participatie en Maatschappelijke Zorg
- Nota Sociale Cohesie Koepelnotitie Fysieke Leefbaarheid
- Provinciaal Implementatieprogramma Wet op de Jeugdzorg
- Provinciaal Beleidskader Jeugdzorg
- Zorgnota
- Programma Wonen, Welzijn en Zorg

Toelichting

Het programma Sociale Agenda richt zich op versterking van de sociale infrastructuur, betere maatschappelijke integratie en participatie van mensen, vergroting van de sociale samenhang en de leefbaarheid. Doel is om door middel van vraag gestuurd en integraal beleid in nauwe samenwerking met gemeenten en veld, volwaardige participatie en zorg te bevorderen voor alle burgers en doelgroepen uit de Sociale Rapportage en Sociale Agenda.

Programma Culturele Agenda

€16.001.000 (Lasten)

€ 3.849.000 (Baten)

Productgroepen	Activiteiten
Cultuur	<ul style="list-style-type: none"> - Professionele en amateurkunst - Erfgoed - Regionale Omroep - Bibliotheken - Cultuureducatie
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - Adviseren over de infrastructuur van het voortgezet onderwijs - Gebiedsgerichte afstemming tussen scholen dmv regiovisie Voortgezet Onderwijs en VMBO - Afstemming met aanpalende terreinen (welzijn, arbeidsmarkt, jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid).

Provinciaal Kader:

- Cultuurconvenant
- Cultuurprofiel Midden-Nederland
- Verordening Cultuurbeleid
- Provinciale Cultuurnota
- Actieprogramma Cultuurbereik (Algemeen, Cultuur en School en Beeldende Kunst en Vormgeving)
- Koepelconvenant Herstructurering Openbaar Bibliotheekwerk

Steden in de provincie Utrecht hebben te maken met een 'witte' vlucht van leerlingen naar streekscholen (bijv. in Woerden). Om dit in goede banen te leiden, vragen gemeenten om een regierol van de provincie.

2. Werkwijze

Algemeen

Omdat het welzijnsbeleid een lokale taak is, ziet de provincie haar rol vooral als coördinerend, inventariserend en faciliterend. De provincie stelt zich daarbij pro-actief op en ziet zichzelf als een ontwikkelingspartner van de gemeenten en instellingen. De provincie merkt dat de gemeenten steeds vaker behoefte hebben aan ondersteuning. Op het terrein van integratie heeft de provincie daarom een convenant afgesloten met 11 gemeenten. Wanneer de gemeenten behoefte hebben aan ondersteuning, krijgen ze conform de afspraken ondersteuning van het Multicultureel Instituut Utrecht.

De provincie beschikt over 2 provinciale steunfuncties. De komende tijd zullen de taken worden herzien om vervolgens te komen tot een nieuwe structuur voor de steunfunctie op het terrein van sociaal beleid.

Gebiedsgericht werken

De provincie Utrecht is een relatief kleine provincie. Daar waar het kan/nodig is werkt de provincie gebiedsgericht. Er wordt bijvoorbeeld in vier regio's een sociaal rapport opgesteld.

Interactief werken

De provincie ziet zichzelf als ontwikkelingspartner. Om deze rol te kunnen vervullen is samenwerking met partijen uit het veld een noodzakelijke voorwaarde. Op allerlei terreinen (bijv. maatschappelijke opvang) neemt een provinciale medewerker deel aan een projectorganisatie.

Sociaal beleid

De provincie Utrecht streeft naar meer samenhang tussen de beleidstaken Zorg, Jeugdzorg en Welzijn. Daarom herijkt de provincie haar beleid om te komen tot een integrale en programmatische Sociale Agenda en Culturele Agenda. Deze herijking komt voort uit het IPO-Rapport Simons. Er komt een tweejaarlijkse Sociale rapportage. Op basis van de resultaten van de rapportage stelt de provincie een Sociale Agenda op.

3. Organisatie

De hele herijking van het sociaal beleid wordt getrokken door twee sectoren (WZJ, Zorg en Jeugdzorg, en WMO, welzijn, minderheden, sport en onderwijs). De herijking zal de vorm krijgen van een programma met een aantal onderdelen. Medewerkers zullen vaker in programma's en projectteams samenwerken. De programmabegroting van 2004 heeft een overgangskarakter.

Provincie Flevoland

1. Beleid en begroting

Toelichting

De provincie Flevoland is een doelstelling 1 status E4 gebied. Hierdoor zijn er veel aanvullende middelen beschikbaar voor thema's als infrastructuur, arbeidsmarkt, zorg etc. Deze middelen zijn echter niet in de begroting terug te vinden. Omdat de provincie een deel van haar eigen middelen als cofinanciering dient in te zetten bij deze Europees gefinancierde projecten geeft de begroting zoals deze hieronder is weergegeven een nog meer vertekend beeld. Ook de cofinanciering is namelijk niet in de begroting opgenomen.

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Zorginfrastructuur	
Projecten gezondheidszorg	€ 113.700
Themadag Flevogezond	€ 6.600
Onderzoek regiovisie	€ 42.100
Advertenties	€ 1.200
ZorgGebruikersBundeling	€ 479.700
Telefonische hulpdiensten	€ 69.700
Slachtofferhulp	€ 67.400
Psychotraumahulpverlening Flevoland	€ 27.900
Curatieve zorg	€ 20.000
Apparaatskosten	€ 289.500
Ouderenzorg	
Stimulering zorg en wonen	€ 165.800
Advertenties	€ 1.300
Apparaatslasten	€ 114.500
Totaal	€1.339.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€1.223.800

Toelichting

De provincie richt zich vooral op het voorzieningenniveau in de zorg en op aanpalende voorzieningen als dagbesteding, vervoer en wonen bij zorg. In plaats van sectorale zorgberaden wordt er momenteel één breed zorgberaad opgericht. De provincie neemt hierin het voortouw. Elk jaar wordt er een themadag georganiseerd over een actueel thema. Hieruit komen nieuwe projecten voort, zoals het oprichten van een provinciaal steunpunt mantelzorg.

De provincie heeft een platform dagbesteding Flevoland opgericht. Dit platform is erop gericht een goed aanbod aan dagbesteding voor alle zorgvragers te organiseren. Omdat het vaak om relatief kleine aantallen gaat worden voorzieningen ontwikkeld die voor alle doelgroepen geschikt zijn. Bijvoorbeeld boerderijen zijn hier geschikt voor. De provincie neemt vaak initiatief en stimuleert. Bij de implementatie van projecten doet zij een stap terug.

Rond het beleidsthema zorg wordt vooral nauw samen gewerkt met de GGD. Deze bestrijkt de gehele provincie.

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Jeugdhulpverlening	
Stichting Boschhuis	€ 5.496.100
St. Jeugdhulpverlening Flevoland	€ 5.360.200
Bureau Jeugdzorg Flevoland	€ 2.475.400
Kindertelefoon	€ 35.000

St. Nieuw Veldzicht	€ 4.729.900
Overige kosten	€ 97.600
Klachtencommissie jeugdzorg	€ 11.700
St. Thuiszorg Oude/Nieuwe Land	€ 138.200
ZorgGebruikersBundeling	€ 29.500
Diverse subsidies	€ 1.835.600
Project Enkeltje Zelfstandig	€ 100.000
Klachtenondersteuning	€ 10.000
Stichting De Argonaut	€ 366.200
Apparaatskosten	€ 610.000
Totaal	€21.295.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 1.275.000

Toelichting

De provincie Flevoland heeft lange tijd te kampen gehad met een tekort aan middelen voor jeugdhulpverlening. Sinds kort is het echter mogelijk om voldoende zorg voor jongeren te gaan inkopen. De speerpunten voor 2004 zijn de opbouw van voorzieningen, efficiency en samenwerking. Deze speerpunten zijn er allen op gericht om voldoende aanbod te creëren.

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Sociale kwaliteit van Flevoland</i>	
Projecten sociale kwaliteit	€ 95.000
Apparaatskosten	€ 49.200
<i>Sport</i>	
Sport Service Flevoland	€ 348.700
Sportmanifestaties	€ 23.500
Sportverkiezing Flevoland	€ 8.700
Breedtesportregeling	€ 153.300
Sport en cultuur in relatie tot jeugdhulp	€ 75.000
Sport, Dienstverlening & Veiligheid	€ 25.000
Kapitaallasten	€ 63.100
Apparaatskosten	€ 11.500
<i>Steunfuncties specifiek welzijn</i>	
Bestuurskosten vrijwilligersorganisaties	€ 25.300
Project Antidiscriminatiebureau Flevoland	€ 25.000
Sociale infrastructuur project jeugdbeleid	€ 45.400
Axion	€ 1.083.400
Axion project interculturalisatie	€ 45.400
SSF project WhoZnext	€ 45.300
Provinciaal Platform Mantelzorg	€ 35.000
Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk	€ 152.200
Projecten welzijn	€ 50.900
Advertenties	€ 1.300
Apparaatskosten	€ 176.200
Totaal	€2.538.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€2.266.400

Toelichting

Voor stedelijke vernieuwing is in de provincie Flevoland een bedrag beschikbaar van €270.200. Het is niet bekend welk percentage van dit bedrag wordt besteed aan de sociale pijler.

Rond het thema sport investeert de provincie vooral in het mogelijk maken van niet veel beoefende sporten vanwege het regionale belang hiervan.

Binnen het welzijnsbeleid heeft de provincie drie speerpunten geformuleerd:

1. Sociale cohesie
2. Kansen voor jongeren en allochtonen
3. Wegwerken van achterstanden (bijvoorbeeld ouderbetrokkenheid onder allochtonen, schooluitval etc.)

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Arbeidsmarkt en starters</i>	
Projecten arbeidsmarkt en starters	€ 30.300
Projecten regionale arbeidsmarkt	€ 13.700
Projecten onderwijs en arbeidsmarkt	€ 47.000
Intensivering arbeidsmarktbeleid	€ 50.000
Kapitaallasten	€ 5.700
Apparaatskosten	€ 468.900
Totaal	€615.600
Waarvan eigen provinciale middelen	€615.600

Toelichting

De opbouw van deze jonge provincie is een belangrijk thema. Het scheppen van werkgelegenheid is hierbij essentieel. Omdat de provincie weinig middelen heeft (vrijwel het gehele budget zit in cofinanciering voor de grote Europese projecten), kan zij echter vaak niet meer dan een makelende en schakelende rol nemen. ESF subsidies zijn vaak geen optie omdat er geen cofinanciering beschikbaar is. Vanwege de sterke bevolkingsgroei is de T-2 financiering (financiering op basis van kengetallen van twee jaar geleden) die in het onderwijs gehanteerd wordt een groot probleem voor de ontwikkeling van het onderwijs in Flevoland.

Nu het RPA in Flevoland is opgeheven heeft de provincie zich voorgenomen om een PPA (Provinciaal Platform Arbeidsmarktbeleid) op te richten. Het platform zal geheel door de provincie gefinancierd worden. Verder investeert de provincie sterk in het stimuleren van zelfstandig ondernemerschap.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Educatie</i>	
Stimulering onderwijsvoorziening	€ 50.000
Apparaatskosten	€ 127.000
Totaal	€177.000
Waarvan eigen provinciale middelen	€177.000

Toelichting

De provincie investeert er vooral om met het Rijk en lokale partijen te overleggen over een op de behoeften toegesneden en toegankelijk aanbod van educatieve voorzieningen in Flevoland. De ontwikkeling van hoger onderwijs in Flevoland is voor de provincie een speerpunt. In dit kader wordt er onderhandeld over een dependance van de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool Amsterdam in Almere.

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Cultureel erfgoed</i>	
Nieuw Land Poldermuseum	€ 728.400
Sociaal Historisch Centrum Flevoland	€ 373.500
Projecten SHCF	€ 99.500
Provinciaal archiefinspecteur	€ 32.300
Monumentenwacht Flevoland	€ 18.700

Archeologiebeleid	€ 59.400
Archeologisch depot	€ 12.300
Behoud jong cultureel erfgoed & archeologie	€ 34.700
Project Belvédère	€ 63.000
Erfgoed Centrum Flevoland	€ 163.200
Kapitaallasten	€ 385.800
Apparaatskosten	€ 273.600
<i>Kunst</i>	
Centrum amateurkunst Flevoland	€ 164.800
Kunstmanifestaties	€ 202.800
Kunsthinnige vorming	€ 481.100
Cursussen amateurkunst	€ 13.200
Advertenties	€ 1.500
Cultuur & school	€ 116.800
Nieuw Nederlands Net	€ 18.200
Actieplan cultuurtoerisme	€ 22.700
Beeldende kunst & vormgeving	€ 125.100
Stichting Passe Partout	€ 11.400
Aankopen van kunstwerken	€ 5.200
De Verbeelding	€ 124.600
Grootschalige kunstprojecten	€ 279.500
Aanmoediging samenwerking cultuurtoerisme	€ 6.900
Stichting Gulliver	€ 10.500
Zomeracademie Stg. Apollo	€ 12.000
Cultuurconvenant Podiumkunst	€ 40.000
Kapitaallasten	€ 89.400
Apparaatskosten	€ 266.600
<i>Regionale omroep</i>	
ROF Radio	€ 2.812.600
ROF Televisie	€ 3.295.700
Apparaatskosten	€ 18.300
<i>Bibliotheekwerk</i>	
Samenwerkende bibliotheken Flevoland	€ 512.900
Openbare bibliotheken	€ 279.500
Realisatie WSF-bibliotheek	€ 62.000
Apparaatskosten	€ 6.900
Totaal	€11.224.600
Waarvan eigen provinciale middelen	€10.870.000

Toelichting

De provincie kiest ervoor om veelal tijdelijke subsidies te verlenen teneinde variatie in het culturaanbod te creëren. Er wordt in Flevoland veel geïnvesteerd in landschapskunst en archeologie. Zo heeft de provincie een eigen depot voor vondsten en een archeoloog in dienst die over alle bestemmingsplannen een advies geeft. Archeologie heeft ook een sociale functie. Er is veel hobbyïsme rond archeologie vanwege het grote aantal scheepswrakken onder de bodem van Flevoland. Bij opgravingen worden deze hobbyverenigingen altijd betrokken. Om de archeologische schatten zichtbaar te maken worden de contouren van scheepswrakken soms in de bestrating weergegeven.

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie Flevoland telt slechts zes gemeenten. Hierdoor kan de provincie korte communicatielijnen onderhouden met het veld. De ervaring van de provincie is dat de gemeenten en overige organisaties relatief klein zijn en daardoor sterk gericht zijn op samenwerking. Voor de provincie zien zij daarbij een duidelijke faciliterende rol weggelegd. Ook voor het verspreiden van

innovaties kijkt men naar de provincie. De provincie gaat ervan uit dat de kennis over wat er nodig is bij de organisaties in het veld ligt en dat de provincie vooral dient te faciliteren. Daarnaast ziet zij voor zichzelf een rol weggelegd in het ontwikkelen van een voldoende hoog voorzieningenniveau en in een goede samenhang van voorzieningen (bijvoorbeeld op de terreinen zorg en onderwijs). De provincie verzorgt daarnaast de lobby richting het Rijk.

Gebiedsgericht werken

De provincie werkt nog niet gebiedsgericht maar is dit wel van plan. Er wordt dan een verdeling in drie regio's gemaakt, die allen verschillend van karakter zijn.

Interactief werken

Het merendeel van het beleid en de projecten van de provincie komt op interactieve wijze tot stand. De gebeurt onder andere via platforms rond dagbesteding en arbeidsmarktbeleid, maar ook via themadagen en de korte communicatielijnen van de provincie met het veld.

Sociaal beleid

Met het maken van een sociaal rapport en een sociale agenda slaat de provincie Flevoland een nieuwe weg in. Het beleid zal namelijk voor het eerst echt integraal vormgegeven worden.

3. Organisatie

De provincie Flevoland heeft een aantal inhoudelijke afdelingen en in een matrixstructuur een projectgroep plattelandsontwikkeling daardoorheen. Deze afdeling tracht vooral te inventariseren welke projecten verband houden met het platteland. Omdat deze afdeling nog sterk in ontwikkeling is, is besloten om te wachten met het integreren van de sociale pijler. Deze is derhalve nog zwak binnen de afdeling plattelandsontwikkeling.

Sinds enige tijd wordt er in de provincie Flevoland ook thematisch gewerkt. Rond een thema (bijvoorbeeld wonen) wordt een multidisciplinaire projectgroep georganiseerd die voor samenhang tussen inhoudelijke beleidsontwikkelingen zorgt.

Provincie Noord-Holland

1. Beleid en begroting¹¹

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Volksgezondheid</i>	
Volksgezondheid algemeen	€ 1.500
Wonen, welzijn en zorg	€ 2.339.000
Regiovisies	€ 2.584.000
Zorgvragersbeleid	€ 1.576.200
Overige ouderenzorg	€ 1.186.300
Subsidies fysieke zaken volksgezondheid (o.a. wijksteunpunten)	€ 3.226.900
Totaal	€ 10.913.900
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 10.913.000

Toelichting

Binnen het beleidsterrein zorg is het thema wonen, welzijn en zorg erg belangrijk voor de provincie Noord-Holland. Op basis van signalen uit het veld dat afstemming nog moeizaam op gang komt en op basis van verwachtingen ten aanzien van (de effecten van) vergrijzing en extramuralisatie heeft de provincie dit thema tot speerpunt benoemt. Naar aanleiding van de aanbevelingen van een door de provincie ingestelde denktank van experts op het gebied van Wonen – Zorg uit het veld is een nota geschreven waarin de volgende lijnen worden uitgezet:

Een stimulerende en aanjagende rol voor de provincie

Lokaal maatwerk leveren door koppeling van provinciale middelen, kennis en uitvoeringsprojecten

Met één gezicht naar buiten treden

De provincie heeft besloten om vijf meerjarige voorbeeldprojecten te starten. Gemeenten kunnen op dit moment projectvoorstellen indienen. Voor deze projecten is een bedrag van 3,8 miljoen euro beschikbaar. De provincie zal zelf een adviserende en verbindende maar ook een uitvoerende rol hebben in de projecten. De gemeente zal echter steeds als probleemeigenaar (centrale regisseur) aangemerkt worden. Binnen de provincie zal er gewerkt worden vanuit een multidisciplinair team.

In het kader van wonen, welzijn en zorg kan ook nog genoemd worden dat de provincie in het nieuwe streekplan Noord-Holland Noord de gemeenten gaat verplichten om regionale woonvisies te maken, waarin bijvoorbeeld ook aangegeven moet worden hoe het thema wonen met zorg vorm krijgt. Binnen deze plannen gaat de provincie ook ruimte geven voor de tijdelijke wijziging van bestemmingsplannen ten behoeve van de huisvesting voor mantelzorg.

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugdhulpverlening</i>	
Beleidskader jeugdzorg	€ 51.940.100
Implementatie Wet op de jeugdzorg	€ 300.700
Aansluiting op gemeentelijk jeugdbeleid	€ 1.079.600
Accommodaties Jeugdhulpverlening 2 ^e tranche	€ 534.300
Totaal	€ 53.854.700
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 4.262.600

Toelichting

De provincie voert op een aantal terreinen binnen de jeugdzorg autonoom beleid:

¹¹ Noord-Holland werkt met een productenraming. De hier genoemde bedragen zijn inclusief apparaats- en overheadkosten.

- Stimuleren van de ontwikkeling van ketens rond jongeren op gemeentelijk niveau
- Afstemming met gemeenten over het ontwikkelen van een aanbod voor laagdrempelige hulpverlening binnen het algemeen maatschappelijk werk, nu de bureaus jeugdzorg hier vrijwel geen taak meer in hebben
- Afstemming met gemeenten rond integrale projecten (bijvoorbeeld voor het tegengaan van schooluitval)
- Bestuurlijk overleg op regionaal niveau over prioriteiten voor afstemmings- en overige projecten
- Tegen gaan van wachtlijsten door vergroten capaciteit en verbeteren efficiëntie keten
- Experiment met flexbudgetten voor individueel maatwerk voor jongeren
- Procesmanagement bij de ombuiging van het aanbod van instellingen naar aanbod een modulair aanbod

De provincie gaat bij de verbetering van de keten voor jeugdzorg als volgt te werk. Uitgangspunten zijn de politieke prioriteiten die op provinciaal niveau worden gesteld en de resultaten van onderzoek dat wordt gedaan. Instellingen worden vervolgens gevraagd om binnen deze uitgangspunten verbeterplannen op te stellen en voor te leggen aan de provincie. De provincie ondersteunt de implementatie van de verbeterplannen.

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Welzijn, diverse producten</i>	
Communicatie / advisering / onderzoek	€ 437.000
Telefonische hulpdiensten	€ 495.500
<i>Sociaal beleidskader</i>	
Sociaal beleidskader algemeen	€ 314.700
Subsidieregelingen	€ 3.283.900
Steunfunctie-instellingen	€ 7.701.300
Sport	€ 131.100
Investeringsbijdragen bovenlokale sportvoorzieningen	€ 2.128.200
<i>Overige middelen sociaal-culturele infrastructuur</i>	
Integratie van de sociaal-culturele infrastructuur in het ISV II programma	€ 11.000.000
Ontwikkeling sociaal-culturele infrastructuur	€ 10.000.000
Investeringsbijdrage therapiebad De Baarsjes	€ 952.100
Totaal	€36.443.800
Waarvan eigen provinciale middelen	€47.654.400

Toelichting

De gedeputeerde staten hebben besloten om in totaal 21.000.000 euro beschikbaar te stellen voor versterkingsprogramma's van de sociaal-culturele infrastructuur. Deze middelen worden ingezet voor het integreren van de sociale pijler (onder andere wonen – welzijn – zorg) in het beleid voor stedelijke vernieuwing en voor grootschalige investeringen in de sociaal culturele infrastructuur.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Arbeidsmarkt</i>	
Arbeidsmarkt algemeen	€ 588.100
Subsidies arbeidsmarktprojecten (o.a. aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt)	€ 849.300
Opleiden 250 probleem jongeren tot vakmensen	€ 250.000
Totaal	€1.687.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€1.687.400

Toelichting

De provincie wil in de toekomst (nog) meer projecten starten voor de toeleiding van kwetsbare groepen naar de arbeidsmarkt. Hierbij zal bij voorkeur een verbinding gemaakt worden met bijvoorbeeld het herstellen van cultureel erfgoed.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Educatie</i>	
Educatie (o.a. adviezen aan het Rijk en opstellen agenda onderwijs – arbeidsmarkt)	€ 355.400
Totaal	€ 355.400
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 355.400

Toelichting

De verwachting van de provincie Noord-Holland is dat regionaal onderwijsbeleid in de toekomst een groter thema zal worden voor provincies.

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Cultuur</i>	
Cultuurbereik	€ 3.186.500
Steunfunctie-instellingen	€ 5.131.800
Opstellen en uitvoeren cultuurnota	€ 439.200
Subsidies	€ 1.901.900
Subsidies fysieke verbetering culturele instellingen	€ 2.600.200
<i>Cultureel erfgoed</i>	
Advisering cultuurhistorische aspecten in de ruimtelijke planvorming	€ 1.859.000
Stichting Stelling van Amsterdam	€ 393.000
Totstandkoming beheer en behoud provinciale archeologie	€ 670.600
Opstellen en uitvoeren cultuurnota	€ 1.272.900
Subsidieregelingen	€ 428.500
Overig	€ 420.400
Subsidies fysieke verbetering cultureel erfgoed	€ 2.327.200
<i>Bibliotheekwerk</i>	
Bibliotheekwerk algemeen	€ 115.100
Stichting Probiblio (provinciale serviceorganisatie)	€ 4.236.700
<i>Media</i>	
Regionale radio	€ 6.399.200
Regionale televisie	€ 5.854.300
Totaal	€ 37.236.500
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 22.926.200

Toelichting

De provincie wil ook op cultureel gebied het voorzieningenniveau in de landelijke gebieden verbeteren. Dit gebeurt onder andere door het organiseren van een cultuurkaravaan elke zomer. Deze karavaan van hoogstaande podiumkunsten doet elke gemeente aan.

Om de koppeling tussen fysiek / economisch en cultureel beter te kunnen maken komt er in de nieuwe cultuurnota 2005 – 2008 een afzonderlijke programmatische culturele planologie, met bijbehorend budget. Het cultuurbeleid, met name cultuurhistorie, heeft op dit moment al een behoorlijke invloed op de fysieke inrichting van de provincie.

Bij het behouden van cultureel erfgoed en het beleid voor cultuurhistorie (behoud door ontwikkeling) stelt de provincie niet de individuele objecten centraal, maar samenhangende structuren. Vormgeving en zingeving worden meer en meer aan elkaar gekoppeld.

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie werkt op welzijnsgebied met een vijftal steunfunctie-instellingen. Deze instellingen maken elk jaar een eigen prestatieplan dat wordt voorgelegd aan de provincie. Binnen dit prestatieplan dienen de steunfuncties uren beschikbaar te stellen voor door de provincie van tevoren bepaalde taken, en dienen er ook flexibel in te vullen uren te worden opgenomen. Deze flexibele uren worden gedurende het jaar in overleg met de provincie ingevuld. Een aantal jaren geleden is daarnaast besloten om 20% van het budget voor de steunfuncties over het hevelen naar het budget subsidieregelingen sociaal beleid. Andere organisaties kunnen net als de steunfuncties projectvoorstellen indienen die uit dit budget gefinancierd worden.

Gebiedsgericht werken

In het bepalen van prioriteiten binnen de verschillende beleidsterreinen wordt soms met een indeling in regio's gewerkt. Zo zijn er bij cultuurhistorie regiocoördinatoren aangesteld voor de ontwikkeling en uitvoering van regioplannen. Voor thema's worden ad hoc gebiedsgrenzen bepaald, die kleiner kunnen zijn dan traditionele regio's, maar bijvoorbeeld ook de provinciegrenzen kunnen overschrijden (bijvoorbeeld bij de aanpak van problematiek rond Antilliaanse jongeren). De beleidsmedewerkers die zich binnen een beleidsafdeling bezig houden met een aanpak in een bepaalde regio zorgen voor afstemming met collega's die vanuit andere afdelingen in dezelfde regio werken.

Interactief werken

De provincie bepaalt mede op basis van signalen uit het veld eigen beleidsprioriteiten. Deze prioriteiten worden ook ingegeven door politieke standpunten van de provinciale staten. Via verschillende kanalen wordt vervolgens informatie ingewonnen over specifieke problemen en worden voorstellen voor projecten aangedragen. Dit kan gaan via conferenties, steunfuncties, andere organisaties, cijfermateriaal, het gemeentelijk overleg lokaal sociaal beleid Noord-Holland, contacten via de projecten voor stedelijke vernieuwing, berichten in de pers en gedetailleerd onderzoek dat de provincie laat verrichten.

Op dit moment kent de provincie een groot aantal subsidieregelingen die breed geformuleerd zijn. Omdat de provincie echter merkt dat de veelheid en verscheidenheid aan projecten dat wordt gehonoreerd een goede monitoring en verspreiding van good practices lastig maakt overweegt zij om de subsidievoorwaarden strikter te gaan stellen. Het idee is om in overleg met het veld thema's te benoemen waar in een afgebakende periode vooral op geïnvesteerd zal worden.

Sociaal beleid

Binnen de provincie wordt actief geïnvesteerd in het integreren van de sociale pijler binnen het beleid voor stedelijke vernieuwing en binnen bijvoorbeeld het ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord (streekplan nieuwe stijl).

De provincie Noord-Holland heeft besloten om de uitgangspunten van het rapport Simons op een eigen wijze in te vullen. De provincie gelooft in gebiedsgericht werken, maar wil de afbakening van gebieden laten afhangen van de aard van de problemen waarvoor een oplossing gezocht wordt. Een tweede argument om niet precies de lijn van Simons te volgen is dat de provincie niet volgens een vooraf bepaald stramien te werk wil gaan bij het ontwikkelen van sociaal beleid. De provincie heeft een eigen startnotitie sociaal beleid gemaakt en bereid op dit moment een nieuw beleidskader voor.

3. Organisatie

Naast de verschillende beleidsafdelingen is er een afdeling subsidies, een afdeling met uitvoerende projectleiders en bestaan er een aantal multidisciplinaire teams (onder andere voor stedelijke vernieuwing en het ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord). Er is bewust voor gekozen om

vooralsnog niet louter gebiedsgericht te werken binnen de eigen organisatie omdat er vele verschillende regio-indelingen gehanteerd worden en een indeling in regio's volgens deze provincie enkel nieuwe schotten oplevert.

Provincie Zuid-Holland

1. Beleid en begroting

Zorg

Beleid en activiteiten	Lasten
<i>Zorgbeleid</i>	€ 14.007.386
Medezeggenschap van vragers bij uitvoering van provinciale wettelijke taken	
Vragerskeurmerk op terrein van wonen, welzijn en zorg	
Programma van eisen als input van klanten t.b.v. productieafspraken en plannen	
Panels voor jeugd, senioren, GGZ-cliënten	
Regionale 'winkels' voor vragers	
4 Regionale ambulance-voorzieningen*	
<i>Seniorenbeleid</i>	€ 612.036
Uitvoeren handreiking en aanbieden aan derden	
Bestuursovereenkomsten met de regio's over woningbouw sluiten en uitvoeren van vernieuwende initiatieven	
CCV en buurtbussen in kleine kernen ondersteunen	
Totaal	€ 14.619.422
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 14.618.061

Toelichting

Provinciaal Kader Zorg en Seniorenbeleid:

- Programma Zorg, Welzijn en Wonen 2003-2004
- Programma Patiënten en Consumentenbeleid
- Bestuursovereenkomsten Regionale Commissies Gezondheidszorg/Zorgberaden
- Actieprogramma Seniorenbeleid 2003-2004

De provincie streeft naar kwalitatief goede, toegankelijke en bereikbare zorg in elke regio. Een ander doel is te komen tot mondige, zelfbewuste en goed geïnformeerde gebruikers.

Samen met partijen maakt de provincie afspraken om bijvoorbeeld tot methodiekontwikkeling te komen. Ook werkt de provincie steeds meer samen met andere beleidsterreinen (zorgboerderijen).

Jeugdbeleid

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugdbeleid</i>	€ 66.604.346
Afspraken maken met aanbieders en prikkels inzetten	
Wervingscampagne pleegouders	
Vergoeding pleegouders kostendekkend maken	
Extra opvoedingssprekuren en opvoedbureaus ondersteunen	
Gezinscoaches inzetten	
Ondersteuning zorgleerlingen	
Regionale aanpak jeugdcriminaliteit	
Nazorgprogramma justitiële jeugdinrichtingen/Glen Mills	
2 Programma's Communities that Care	
Totaal	€ 66.604.346
	€ 8.937.983

Toelichting

Provinciaal kader Jeugdbeleid:

- Provinciaal beleidskader Jeugd 2004 –2007
- Actieprogramma 2004
- Uitvoeringsprogramma jeugdzorg 2004

Doelen:

- Effectief algemeen en preventief Jeugdbeleid
- Realisatie één toegang via bureau jeugdzorg
- Adequaat jeugdzorgaanbod op indicatie
- Medezeggenschap van jongeren.

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Sociaal Beleid</i>	€ 6.049.765
Tweejaarlijkse monitor 'Staat van de Zuid-Hollandse Samenleving' uitbrengen	
Opstellen en uitvoeren van regionale integratie agenda's Samenleving	
Via de fysieke pijler, het wijzen van partijen op hun verantwoordelijkheid en concrete projectondersteuning	
Afsluiten convenanten van complexe maatschappelijke problemen	
Prestatieafspraken maken met (toekomstige) Centra voor Maatschappelijke Ontwikkeling	
Ontwikkeling en provinciale expertise centra (waaronder Tympan)	
Kennisbank opzetten over versterking sociale infrastructuur	
Subsidieregeling leefbaarheid kleine kernen bijstellen n.a.v. evaluatie en uitvoeren	
<i>Diversiteit</i>	€ 7.460.916
Het laten ontwikkelen en verspreiden van methodieken en voorbeeldprojecten	
Het ondersteunen van lokale en regionale (zelf)organisaties	
Het stimuleren van probleemsignalering en vraagverheldering tav startkwalificaties en participatie	
Herstructurering van de huidige provinciale steunfuncties	
<i>Sport</i>	€ 860.996
Opstellen provinciale sportvisie	
Herijking provinciale sportraad	
Stimuleren (voorbeeld) projecten	
Totaal	€14.371.677
Waarvan eigen provinciale middelen	€14.054.098

Toelichting

Provinciaal Kader Sociale Infrastructuur:

- Nota sociaal beleid, daarin hanteert de provincie vijf hoofdlijnen:
  - o Projecten
  - o Regionale programma's samenleving
  - o Sociale Infrastructuur door een kennisnetwerk op te zetten
  - o Sociaal Facetbeleid
  - o Vraagzijde
- IPO Rapport commissie Simons
- Algemene subsidieverordening, titel leefbaarheid kleine kernen

Provinciaal Kader Diversiteit:

- Diversiteitsbeleid (integratie en participatie, interculturalisatie, dagindeling en veiligheid)
- Structuur en diversiteit
- In het kader van nieuw voor oud: afbouw van kadertrainingen Provinciale Vrouwenraad, beleidsbeïnvloeding minderheden en opbouw diversiteit in besturen en balans werk privé.

Provinciaal Kader Sport:

- Notitie Breedtesportimpuls

Toeleiding naar Arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
Bevorderen economische activiteiten	€ 3.132.248
Versterking Aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt	
- Inzicht in aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	
- Afspraken maken gericht op verbeteren samenwerking	
- Bijdrage leveren aan MKB 10.000 Banenplan	
- Investeren in overdraagbare projecten onderwijs- arbeidsmarkt	
Totaal	€3.132.248
Waarvan eigen provinciale middelen	€3.095.503

Toelichting

Provinciaal Kader Onderwijs – Arbeidsmarkt (maakt deel uit van programma bevorderen economische activiteiten):

- Nota Eduployment
- Nota 'Over Binding'
- Regionale arrangement VMBO Haaglanden

Doelen:

- Aanpakken van de discrepantie tussen vraag (bedrijfsleven) en aanbod (onderwijs- arbeidsmarkt) naar gekwalificeerd personeel
- Verbeteren van afstemmen tussen onderwijs en bedrijfsleven en het tot stand brengen van samenwerking

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Educatie</i>	€ 2.222.965
Opstellen van regionale arrangementen VMBO	
Ontwikkeling schoolmentoraat	
Brede school ontwikkeling	
Totaal	€ 2.222.965
Waarvan eigen provinciale middelen	€2.220.378

Toelichting

Provinciaal Kader Educatie:

- Brede school
- Nota Eduployment

Doelen:

- Door alle partners omschreven aanpak inzake vernieuwing VMBO en voorkomen van voortijdig schoolverlaten
- Adviezen in het kader van scholenplanning
- Geïmplementeerde mentormethodiek in onderwijsbegeleidingstructuur ter vermindering van schooluitval in VMBO en MBO

Media, Kunsten en Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Archiefinspectie</i>	€ 251.153
Uitvoeren van taken op grond van de Archiefwet	
<i>Regionale omroepen</i>	€ 16.187.211
Financiële ondersteuning regionale omroepen	
Prestatieafspraken met regionale omroepen	
<i>Cultureel erfgoed</i>	€ 5.671.457
<i>Kunsten</i>	€ 10.231.544
<i>Bibliotheekbeleid</i>	€ 5.155.899
Modernisering Bibliotheken	

Stimulering vorming Regionaal Historisch Centrum	
Culturele Ontwikkelingen	
- Voorbeeldprojecten culturele ontwikkelingsplanologie	
- Percentageregeling kunst in de openbare ruimte	
- Actieprogramma Cultuurbereik (inclusief Cultuureducatie)	
- Uitvoering monumentenwet	
Totaal	€37.497.264
Waarvan eigen provinciale middelen	€34.545.220

Toelichting

Provinciaal Kader Archiefinspectie:

- Archiefverordening provincie Zuid-Holland
- Besluit Informatiebeheer
- Cultuurhistorische Hoofdstructuur
- Provinciaal Restauratie-Uitvoeringsprogramma
- Actieprogramma Cultuurbereik
- Percentageregeling uitvoering kunstprojecten in publiek domein
- Actieplan Toerisme, speerpunt Cultuur

Provinciaal Kader Bibliotheekbeleid en regionaal historisch centra

- Bibliotheekbeleidsplan
- Beleidsnota Van (streek)archief naar Regionaal Historisch Centrum

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie Zuid-Holland ziet zichzelf als een 'ontwikkelaar op aanvraag'. Op het terrein van sociaal beleid en zorg vult de provincie haar rol is als partner, kennismakelaar, kwaliteitsbevorderaar, en regisseur van bestuurlijke processen op regionale schaal. Alleen op het terrein van jeugdzorg heeft de provincie een echte regiefunctie. De provincie probeert relevante actoren te stimuleren om met bepaalde doelstellingen aan de slag te gaan. Een voorbeeld is de rol op het terrein van wonen, zorg en welzijn. De provincie neemt initiatief om verschillende partijen bij elkaar te brengen en te komen tot gezamenlijke afspraken.

De provincie beschikt over een relatief groot aantal steunfuncties:

- diversiteit   11 steunfuncties
- jeugd en educatie   10 steunfuncties
- Sport   1 steunfunctie
- Zorg   1 steunfunctie
- Cultuur   3 steunfuncties

De steunfuncties ontvangen subsidie om concrete projecten uit te voeren, methodieken te ontwikkelen of samenwerking te stimuleren. Momenteel vindt er een herijkingsoperatie plaats. De bedoeling is dat er voor diversiteit 2 of 3 Centra voor Maatschappelijke Ontwikkelingen worden gevormd.

Gebiedsgericht werken

Gebiedsgericht werken is voor de provincie het instrument om eenduidig en daadkrachtig in de regio op te treden. Er zijn vier gebiedsprogramma's ontwikkeld. Afhankelijk van de speerpunten komt 'sociaal' aan bod. Eén programma gaat bijvoorbeeld in op het verbeteren van de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt. De gebiedsprogramma's operen naast de lijnorganisatie.

Een van de speerpunten van het programma sociaal beleid is gebiedsgericht werken. In zes regio's zijn er regionale sociale agenda's en regionale programma's samenleving ontwikkeld.

Interactief werken

De provincie stelt zich op als partner. Ze werkt voornamelijk op aanvraag. In overleg met het veld (gemeenten, maatschappelijke instellingen, zorginstellingen en zorgverzekeraars) komt de provincie tot de invulling van haar beleid.

Sociaal beleid

Het traject Simons is geïntegreerd in het sociaal beleid. De provincie heeft al per regio een regionale sociale agenda ontwikkeld. De provincie stimuleert de regio's om met meerjaren programma's te komen.

De provincie zal tweejaarlijks een monitor 'Staat van de Zuid-Hollandse Samenleving' opstellen. Ook werkt de provincie aan versterking van het instrumentarium door middel van de ontwikkeling van instituten/CMO's.

3. Organisatie

De activiteiten binnen het sociale domein zijn voornamelijk ondergebracht bij de afdeling Zorg en Cultuur. De afdeling bestaat uit drie bureaus: Zorg, Maatschappelijke Ontwikkeling en Cultuur. Tot voor kort werkten bureau Zorg en bureau Maatschappelijke Ontwikkeling (jeugd, diversiteit, educatie en het programma sociaal beleid) nauwelijks met elkaar samen. Het huidige college stimuleert een nauwere samenwerking tussen sociaal beleid en zorg. Er is bijvoorbeeld één programma sociaal beleid en zorg opgesteld. Daarbinnen activiteiten op de terreinen zorg, seniorenbeleid, diversiteit, jeugd en educatie. Het programma Sociaal beleid is opgegaan in het diversiteitsbeleid. Door een sociaal facetbeleid te voeren streeft de provincie naar een extra inbreng van sociaal beleid voor bovenlokale afstemming stedelijke vernieuwing, de ruimtelijke planvorming, nota verkeer en vervoer, glastuinbouw, duurzaamheidsbeleid, en het integraal seniorenbeleid.

Provincie Zeeland

1. Beleid en begroting¹²

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Volksgezondheid</i>	
Curatieve zorg	€ 262.146
Gezondheidszorg	€ 292.232
Zorgvragersbeleid	€ 1.118.074
Volksgezondheid algemeen	€ 503.679
<i>Ouderenzorg</i>	
Ouderenzorg	€ 61.433
Totaal	€ 2.237.564
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 2.235.964

Toelichting

De beoogde effecten van het zorgbeleid zijn:

- Voldoende, hoogwaardige en bereikbare curatieve zorg;
- Kleinschalige en gespreide chronische zorgvoorzieningen in genormaliseerde setting;
- Tevredenheid over de zorg.

Bij ouderenzorg wil de provincie zorgdragen voor een vraaggestuurd, gedifferentieerd, goed gespreid en toegankelijk stelsel van zorgvoorzieningen voor ouderen in Zeeland door middel van regiovisies, adviezen en subsidies.

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugdzorg</i>	
Jeugdzorg	€ 16.245.256
Totaal	€ 16.245.256
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 776.373

Toelichting

De beoogde effecten van jeugdzorg zijn:

- Cliënten van de jeugdzorg snel, efficiënt en effectief helpen
- Effectief preventie beleid
- Sluitende keten: jeugdzorg – scholing – arbeid

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Welzijn algemeen</i>	
Welzijn algemeen	€ 6.361.101
Huiselijk geweld	€ 33.692
Verdraagzaamheid	€ 177.034
Sociaal Beleid	€ 538.181
Bevorderen sportdeelname	
Sportbeleid	€ 492.266
Totaal	€ 7.602.274
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 7.366.896

Toelichting

Algemene doelstelling van het sociaal beleid is het behoud en de (verdere) versterking van de sociale infrastructuur in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysieke ruimtelijke infrastructuur.

¹² De genoemde bedragen zijn inclusief apparaats- en overheadkosten.

Specifieke doelstelling is de vergroting van de (mogelijkheid tot) participatie van burgers, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, aan de Zeeuwse samenleving. Het gaat dan om de versterking van de sociale cohesie.

Beoogde effecten van het sociaal beleid zijn:

- Afstemming met en aansluiting bij bestaande projecten van Zeeuwse organisaties (zoals politie, RPCZ) door een provinciaal coördinatie en aanspreekpunt weerbaarheid. Het ontstaan van een netwerk van preventiemedewerkers;
- Het structureel uitdragen van het begrip verdraagzaamheid, met name richting jongeren door samenwerking tussen de provincie, het Bevrijdingsfestival Zeeland, het Festival Cultureel Gekleurd, het Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland, de Four Freedoms Awards en Scoop;
- Het mogelijk maken van topsportevenementen in de provincie;
- Stimuleren van initiatieven die bijdragen aan een duurzame verbetering van het lokale sportaanbod.

De provincie voert geen doelgroepenbeleid. De provincie geeft aandacht aan kwetsbare groepen.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Maakt deel uit van het onderwijsbeleid.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Bevorderen onderwijs</i>	
Basis- en speciaal onderwijs	€ 113.370
Voortgezet- en beroepsonderwijs	€ 79.035
Hoger onderwijs	€ 1.599.762
Externe betrekkingen educatie	€ 49.5041
Totaal	€ 1.009.088
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 176.505

Toelichting

De taken van de provincie Zeeland zijn:

- Het ondersteunen met raad en daad van de uitvoering van het landelijk beleid voor alle soorten onderwijs en voor onderzoek. De activiteiten spitsen zich toe op onderwijsvernieuwing en samenwerking;
- Het adviseren aan de minister van OC en W in het kader van de WVO. Op verzoek van de Staatssecretaris OC en W behoudt de provincie de regiefunctie in het VMBO-proces;
- Het stimuleren van samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarktpartijen en tussen onderwijs en jeugdzorg en tussen onderwijs en cultuur;
- Initiëren, begeleiden en financieel ondersteunen van grensoverschrijdende activiteiten en projecten.

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Cultuur</i>	€ 17.132.593
Cultuur algemeen	
Actieprogramma Cultuurbereik	
Podiumkunsten en festivals	
Beeldende kunst, vormgeving en architectuur	
Cultuureducatie	
Amateurkunst	
Bibliotheken, letteren en media	
Cultureel erfgoed algemeen	
Musea	

Monumentenzorg en archeologie	
Cultuur over de grenzen	
Totaal	€17.132.593
Waarvan eigen provinciale middelen	€12.144.523

Toelichting

De doelstelling van het cultuurbeleid is:

- In samenwerking met andere overheden en instellingen ervoor zorgdragen dat een zo gevarieerd mogelijk, kwalitatief goed cultureel aanbod in Zeeland tot stand komt en blijft, dat zich kan vernieuwen en ontwikkelen.
- Een zo groot mogelijke publieksparticipatie stimuleren.

Om dit te bereiken voert de provincie tien programma's uit (deze staan in de tabel vernoemd).

2. Werkwijze

Algemeen

In 2000 heeft de provincie het Beleidskader Sociale Zorg geïntroduceerd met thematische programma's voor projecten en activiteiten op het gebied van zorg en sociaal beleid. Subsidies worden gekoppeld aan beleid en niet meer aan voorzieningen of sectoren. Dit maakt een integrale benadering van maatschappelijke vraagstukken mogelijk en bevordert een betere afstemming en samenwerking tussen de verschillende partijen. In het Beleidskader Sociale Zorg staan de volgende programma's centraal:

1. Maatschappelijke toegankelijkheid
2. Wonen, zorg en welzijn
3. Versterking regionale zorginfrastructuur
4. Ketenzorg
5. Mantelzorg
6. Vrijwilligerswerk
7. Sociale veiligheid
8. Welzijn en platteland
9. Integraal jeugdbeleid
10. Participatiebevordering
11. Innovatie.

Dit beleidskader komt voort uit drie beleidsterreinen: Zorg (regiovisies), Jeugdzorg (wettelijke taken) en Welzijn (steunfuncties).

De provincie heeft één provinciale steunfunctie die het beleid mede kan uitvoeren, SCOOP.

De provincie ziet voor zichzelf een rol daar waar problemen zijn en gemeenten het probleem niet aanpakken. Tevens streeft de provincie ernaar om de bestaande kleinschaligheid in stand te houden. De provincie verwacht enige mate van cofinanciering.

Gebiedsgericht werken

De provincie Zeeland is een kleine provincie (13 gemeenten). Vandaar dat er weinig gebiedsgericht wordt gewerkt. De provincie is opgedeeld in drie regio's, waarvan de gemeenten Vlissingen en Middelburg gezamenlijk één regio vormen. Per regio voert de provincie overleg met de betrokken wethouders.

Interactief werken

De gedeputeerden hebben periodiek overleg met de betrokken wethouders van alle gemeenten. Tijdens dit overleg bespreken de bestuurders waar de komende periode de provincie op in kan zetten. Tijdens de beleidsontwikkeling zoekt de provincie samenwerking met verschillende partijen in het veld. Er vindt eerst een Ronde tafel plaats, vervolgens debatten waarin de keuzes worden besproken. Het resultaat wordt in een startnotitie beschreven. Vervolgens bepaalt de politiek aan de hand van de startnotitie de prioriteiten.

Sociaal beleid

Vanwege het traject Simons verkeert de provincie momenteel in een overgangsjaar.

3. Organisatie

De afdeling Zorg en Cultuur bestaat uit vier clusters: Zorg & Jeugdzorg, Cultuur, Welzijn en Onderwijs.

Provincie Noord-Brabant

1. Beleid en begroting

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Wonen, Zorg en Welzijn</i>	
Ondersteunings-, advies en onderzoekinstellingen Zorg	€ 4.072.068
Vernieuwing en vermaatschappelijking van de Zorg	€ 1.380.279
Maatschappelijke hulpverlening en ontwikkelingssamenwerking	€ 748.094
Apparaatskosten	€ 2.212.095
<i>Volksgezondheid</i>	
Instellingen volksgezondheid	€ 9.32.262
Zorgvraagbeleid	€ 1.294.432
Ambulancevervoer	
Apparaatskosten	€ 292.982
<i>Ouderen</i>	
Ondersteuning en adviesinstellingen ouderen	€ 453.967
Vitaal Grijs	
Adviserende taken ouderenbeleid	
Apparaatskosten	€ 348.460
Totaal	€11.734.639
Waarvan eigen provinciale middelen	€11.686.911

Toelichting Wonen, Zorg en Welzijn

Het programma richt zich enerzijds op leefbaarheid in dorpen en wijken en anderzijds op vernieuwing en vermaatschappelijking van de zorg. Gelet op de toekomstige taakopdracht is een speciale Taskforce “versnellingsimpuls wonen-zorg-plus” ingesteld. Het beleid wordt via twee sporen vorm gegeven. Het regionale spoor en de projectenlijn.

Toelichting Volksgezondheid

Eén van de doelstellingen van het provinciale beleid is het versterken van de zorgvrager. In dit kader is een structurele subsidierelatie met het POG, centrum voor gehandicaptenbeleid, de Regionale Beraden Gehandicaptenzorg en Patiënten/Consumentenplatforms. Deze instellingen richten zich onder andere op belangbehartiging, kinderopvang en voorlichting. Het POG is bovendien eerste aanspreekpunt voor de provincie voor de uitvoering van de provinciale visie lichamelijke gehandicapten. De provincie zet ook in op informele en palliatieve zorg en de uitvoering van de Wet Ambulancevervoer.

Toelichting ouderen

In het kader van het ouderenbeleid ontvangen de grote Brabantse Ouderenbonden een subsidie. Activiteiten voor deze ouderenbonden bestaan uit belangenbehartiging, educatie, communicatie, participatie en emancipatie. Ook wordt structureel subsidie verstrekt aan het Provinciaal Welzijnsberaad Ouderen en de Brabantse Vereniging voor Welzijn van Ouderen. Vitaal Grijs is de Brabantse aanpak voor een vernieuwend ouderenbeleid. Het gaat om een andere kijk op ouder worden waarbij behoud van zelfstandigheid en vergroten van de betrokkenheid en invloed van ouderen centraal staan.

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Jeugd</i>	
Ondersteuning en adviesinstellingen jeugd	€ 2.816.054
Zorgvernieuwing jeugdhulpverlening	€ 434.990
Instellingen jeugdhulpverlening	€189.970.871
Apparaatskosten	€ 962.297

Kapitaallasten	€ 576.102
Totaal	€194.760.344
Waarvan eigen provinciale middelen	€ 4.801.224

Toelichting Jeugd

Jeugdzorgbeleid wordt enerzijds gefinancierd met rijksmiddelen (doeluitkering, bureau jeugdzorg en zorgaanbod jeugdhulpverlening), anderzijds met autonome provinciale middelen. De provincie heeft aan steunfunctie K2 de opdracht verstrekt om binnen de kaders van het voorgestane integrale jeugd(zorg)beleid de kwaliteit van organisaties, instellingen en overheden te bevorderen op alle terreinen waar de belangen van jeugdigen en hun ouders aan de orde zijn. Daarnaast zet de provincie in op schoolmaatschappelijke werk, opvoedingsondersteuning, jeugdparticipatie, hulp aan thuisloze jongeren, pleegzorg en bevordering brandveiligheid jeugdzorginstellingen.

Het bedrag wat de provincie Noord-Brabant inzet om het aanbod van de jeugdhulpverlening in te kopen is vergeleken met andere provincies beduidend hoger.

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
Sociaal beleid en cohesie	€ 1.167.677
Sociale hoofdinfrastructuur	€ 6.756.710
Overlegstructuren en advies	€ 8.405
Apparaatskosten	€ 853.648
Totaal	€8.786.440
Waarvan eigen provinciale middelen	€8.638.961

Toelichting

Onder welzijn vallen de volgende thema's: sport, multi-culturele samenleving, vrijwilligers, sociale activering, armoede en emancipatie. Bij multi-culturele samenleving streeft de provincie naar het voorkomen van segregatie en het stimuleren van wederzijdse acceptatie tussen verschillende bevolkingsgroepen. Bij vrijwilligers is ingestoken op de ondersteuningsstructuur vrijwilligerswerk, stimulering van lokaal vrijwilligersbeleid en het bevorderen van samenwerking en afstemming. Ten aanzien van sport is ingezet op een breed toegankelijk en bereikbaar zorgaanbod en een goed georganiseerde en professionele sportsector. Ten aanzien van sociale activering wordt ingestoken op veelbelovende projecten.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Zie onderwijs.

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Educatie</i>	
Stimuleringssubsidie onderwijs en educatie	€ 464.532
Overlegstructuren en advies	€ 8.897
Apparaatskosten	€ 528.562
Kapitaallasten	€ 1.662
Totaal	€1.003.653
Waarvan eigen provinciale middelen	€1.003.653

Toelichting

De belangrijkste accenten binnen de uitvoering van het beleid betreffen:

- VMBO: Continuering van het gestarte beleid, waaronder het inzetten op de risicoleerlingen (voorkomen uitval), de flexibilisering van het totale stelsel en de relatie met de arbeidsmarkt;
- Hoge onderwijs/ontwikkeling kennisinfrastructuur: Bezien van de relatie/samenhang van het provinciaal beleid met het hoger onderwijs en andere kennisinstellingen;
- Brede scholen: Nader onderzoeken van de wenselijkheid van kenniscentrum voor de gemeenten (in samenhang met de rol van steunfunctie); alsmede het nader uitwerken van de toegevoegde waarde in het kader van leefbaarheid stadswijken en het platteland;

- Samenwerking Onderwijs Bedrijfsleven: het versterken van arbeidsmarktinstellingen en – instrumenten in een samenwerking tussen onderwijs en het bedrijfsleven, als belangwekkend facet in de ook economische ontwikkeling van Brabant.

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Cultuur algemeen</i>	
Advisering en communicatie	€ 28.613
Stimulering en participatie	€ 3.409.656
Culturele hoofdstructuur	€ 2.483.604
Apparaatskosten	€ 665.273
<i>Kunsten</i>	
Podiumkunsten, kunstenplan	€ 2.116.680
Stimuleringssubsidie	€ 216.433
Culturele hoofdinfrastructuur	€ 637.561
Apparaatskosten	€ 79.580
<i>Media</i>	
Multimediale informatievoorziening	€ 5.610.393
Bibliotheken en Letteren	€ 6.230.846
Apparaatskosten	€ 294.392
<i>Cultuurhistorie onroerend erfgoed</i>	
Stimuleringssubsidie t.b.v. Brabants onroerend erfgoed	€ 472.431
Culturele hoofdinfrastructuur op het terrein van monumenten en archeologie	€ 918.472
Advies en databank: bodemvondsten en cultuurhistorische waarden	€ 67.083
Apparaatskosten	€ 1.259.955
Kapitaallasten	€ 767.077
<i>Cultuurhistorie roerend erfgoed</i>	
Stimuleringssubsidies t.b.v. Brabants (informatief) roerend erfgoed (m.n. musea)	€ 2.118.598
Culturele hoofdinfrastructuur op het terrein (informatief) roerend erfgoed (m.n. musea)	€ 2.794.280
Provinciale archiefinspectie	€ 2.141
Apparaatskosten	€ 130.953
Kapitaallasten	€ 183.690
Totaal	€30.487.711
Waarvan eigen provinciale middelen	€26.478.069

Toelichting Cultuur algemeen

De provincie streeft naar ondersteuning van een breed scala aan culturele en maatschappelijke processen. Dit vraagt om actieve betrokkenheid van Brabanders als bijdrage in de balans tussen de sociale en de culturele pijler en de fysieke en de economische pijlers. Hiertoe is in nauwe samenwerking met het ministerie van OC&W een vierjarig actieprogramma opgesteld (stimuleringsprogramma cultuurbereik Noord-Brabant 2001-2004). Daarmee zoekt de provincie naar nieuwe wegen om nieuwe publieksgroepen aan te boren en streeft de provincie naar de blijvende verankering van nieuw ontwikkelde werkmethoden en samenwerkingsverbanden.

Toelichting Kunsten

De provincie verstrekt termijnsubsidies aan theater-, dans- en muziekgezelschappen en innovatieve festivals. Ook maken drie steunfunctie-instellingen voor de podiumkunsten deel uit van het Kunsten plan (Stichting Actuele Muziek Brabant, Vereniging Brabantse Filmtheaters, Brabant Pop).

Toelichting Media

Op basis van het vigerende omroepbeleid wordt een voorziening in stand gehouden, die de Brabantse samenleving in haar pluriformiteit belicht d.m.v. kwalitatief hoogwaardige programma's met nieuws, cultuur en andere maatschappelijke informatie voor en over de provincie. Daarmee wordt bijgedragen aan het bevorderen van deelname van Brabanders aan culturele en maatschappelijke processen. Daarnaast vinden activiteiten plaats op het terrein van openbare bibliotheken en de letteren.

Toelichting Cultuurhistorie onroerend erfgoed

De provincie streeft naar instandhouding en waardering van cultureel erfgoed. Tevens wordt de toetsende rol vanuit cultuurhistorie in onder meer gemeentelijke plannen steeds belangrijker; ook het kunnen beschikken over een Cultuurhistorisch Waardenkaart behoort daartoe.

Toelichting Cultuurhistorie roerend erfgoed

Het beleid heeft met name betrekking op de Brabantse musea: de plekken waar het roerend erfgoed van de provincie worden gepresenteerd en bewaard. Doelstellingen daarbij zijn kwaliteitsverbetering, innovatie en samenwerking door subsidiëring van de Brabantse Museumstichting, inzet van het stimuleringsbudget musea en subsidiëring van het Noord-Brabants Museum.

2. Werkwijze

Algemeen

De provincie Noord-Brabant heeft het proces Brabant 2050 ingezet. Aan de start van dit proces hebben burgers, bestuurders, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich uitgesproken voor een duurzame toekomst van Brabant. Het begrip duurzaamheid staat centraal. Van duurzame ontwikkeling is sprake als de ontwikkeling van de drie kapitalen (economisch, ecologisch en sociaal en cultureel) houdbaar is over generaties heen.

Dit proces is aanleiding geweest om een sociale en culturele pijler te ontwikkelen (najaar 2003). Met de provinciale missie en visie als uitgangspunt, staan in de visie voor de Sociale en Culturele Pijler de volgende kernwaarden centraal:

- A. In Brabant heeft iedereen kansen.
- B. In Brabant kan iedereen participeren in de samenleving.
- C. Brabant biedt iedereen een leefbare en veilige omgeving.
- D. In Brabant kan iedereen deelnemen aan en divers en kwalitatief goed cultureel leven.

De uitvoering van het beleid is opgezet langs twee sporen: het themagerichte (middels Stimuleringsregeling Sociaal Beleid) en het gebiedsgerichte (middels aansluiting bij regiovisies), waaronder aandacht voor vrijwilligers en interculturalisatie).

De Stimuleringsregeling Sociaal Beleid wordt jaarlijks gepubliceerd. Gemeenten, steunfuncties en maatschappelijke organisaties worden opgeroepen om projecten uit te voeren. Bij gebiedsgericht werken stellen gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties een regionale agenda op. De provincie stelt middelen beschikbaar om de agenda uit te voeren.

De provincie heeft een redelijk uitgebreide steunfunctiestructuur. Momenteel is de provincie bezig met een herijkingtraject.

Gebiedsgericht werken

De provincie Noord-Brabant bestaat uit vier regio's. Per regio is een regiovisie zorg ontwikkeld. De regionale sociale agenda's sluiten aan bij de regiovisies zorg.

In het kader van de revitalisering van het landelijk gebied is de provincie in 9 regio's verdeeld (7 regio's hebben hun bestaansrecht vanwege de reconstructiewet, in 2 andere regio's zijn er ook revitaliseringplannen opgezet.)

Interactief werken

De provincie ziet zichzelf als een partner van de gemeenten bij de uitvoering van het sociaal beleid. Binnen elk beleidsterrein werkt de provincie samen met de gemeenten en de maatschappelijke organisaties in de regio.

Sociaal beleid

De provincie Noord-Brabant liep enigszins voor op het traject Simons. De regionale Sociale Agenda's waren al ontwikkeld. Momenteel maakt de provincie sociale rapportages. Op basis van deze gegevens gaat de provincie na of de bestaande agenda's moeten worden aangepast.

3. Organisatie

De provincie reorganiseert momenteel haar organisatie om tot een betere afstemming te komen tussen de beleidsterreinen wonen, welzijn en zorg. Er komt een beleidsdirectie Sociale en Culturele Pijler met daaronder twee bureaus:

- Jeugd, onderwijs en sociaal beleid.
- Wonen, zorg en welzijn.

Provincie Limburg

1. Beleid en begroting

Doelstellingen 2004 - 2007

- Zorg: instandhouden, financieren of vernieuwen van jeugdzorg; drempelverlaging Telefonische Hulpverlening; verdieping provinciaal zorgbeleid en versterking positie patiënten en zorgconsumenten.
- Cultuur: behouden, verankeren en verder ontwikkelen van de participatie in en de beleving van cultuur (inclusief de media).
- Sociale Ontwikkeling: het realiseren, behouden en/of versterken van de infrastructuur op het terrein van sociale ontwikkeling, bibliotheekwerk en sport.

Zorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Wonen, welzijn, zorg	
<i>Wonen, welzijn, zorg (incl. wachtlijsten)</i>	€ 1.508.800
Vermaatschappelijking van de zorg	
- ict	€ 200.000
- wijksteunpunten/cliëntadviseurs	€ 725.000
- europees jaar gehandicapten	€ 45.000
<i>Ketenzorg</i>	
-dagbesteding/omgekeerde integratie/ketenzorg	€ 419.600
-verslavingszorg herijkt/OGGZ	€ 295.000
-medisch curatieve zorg	€ 50.000
<i>De sterke cliënt</i>	
- zorgvragersbeleid	€ 455.000
- mantelzorg	€ 165.000
- GGZ Provinciaal Platform	€ 40.000
<i>Regiovisie Zorg</i>	
Regiovisie	€ 609.800
Zorgbehoefteonderzoek	€ 113.400
Internationalisering	€ 80.000
Totaal	€4.706.600

Jeugdzorg

Beleid en activiteiten	Begroting
Jeugdhulpverlening	€ 64.700.000
<i>Aanval wachtlijsten Jeugdhulpverlening</i>	
- deel doeluitkering jeugdhulpverlening	€ 1.361.341
- extra middelen wachtlijsten	€ 459.835
<i>Het kind, de jongere en zijn ouders centraal</i>	
- ondersteuning cliëntenbeleid	€ 319.900
- reorganisatie jeugdzorg	€ 250.000
- projecten jeugdhulpverlening	€ 260.000
<i>Vermaatschappelijking van de zorg aan kinderen en jongeren</i>	
- ondersteuning lokaal jeugdbeleid	€ 285.000
- jeugdzorg en onderwijs	€ 300.000
- vermaatschappelijking (geïndiceerde) jeugdzorg	€ 500.000
- diverse projecten	€ 585.000
<i>Vernieuwen zorg aan specifieke doelgroepen</i>	
- jeugdcrisisopvang en zorgmijders	€ 260.000

- jeugdcriminaliteit	€ 71.400
- onderwijs en arbeidsmarkt	€ 225.000
- diverse projecten	€ 485.000
<i>Jeugd en jongerenbeleid/jeugdparticipatie</i>	
- projecten bevordering participatie jongeren	€ 40.000
Totaal	€70.102.476

Welzijn

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>Veiligheid</i>	
- bestrijden overlast in woon- en leefomgeving	€ 105.000
- zorgdragen beschikbaarheid van hoogwaardige collectieve voorzieningen	€ 83.000
<i>Vitale netwerken & sociale betrokkenheid</i>	
- participatie van bewoners bij opstellen sociale rapporten en agenda's	
- uitvoering vrijwilligersbeleid	
- vitale verenigingen (inclusief amateurkunsten)	
- realiseren adequaat niveau van basisvoorzieningen	
- emancipatie en integratie van bewoners	
<i>Passende en bereikbare voorzieningen</i>	
- realiseren adequaat niveau van basisvoorzieningen	€ 2.624.094
- optimale zorg voor ouderen en mensen met een handicap	
- bereikbare kernen en hun voorzieningen	
<i>goed wonen en werken in een leefomgeving met kwaliteit</i>	€ 75.000 ¹³
Totaal	€3.954.084

Toeleiding naar de arbeidsmarkt

Beleid en activiteiten	Begroting
Versterking werkgelegenheid en scholing	€ 600.000
Totaal	€ 600.000

Onderwijs

Beleid en activiteiten	Begroting
<i>De school als poort naar de arbeidsmarkt</i>	
- startkansen voor jonge mensen	€ 650.040
- betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	
Totaal	€ 650.040

Cultuur

Beleid en activiteiten	Begroting
Actieplan cultuurbereik	€ 1.200.000
Cultuurplaninstellingen	€ 2.147.870
Projecten Kunst en cultuur	€ 3.300.000
Bibliotheekwerk	€ 1.000.000
Archeologie	€ 1.500.000
Onderhoud monumenten	€ 3.400.000
Totaal	€12.547.870

De budgetten zijn gebaseerd op het strategisch beleidsplan 2001-2004 en kunnen in werkelijkheid iets afwijken.

¹³ Onderdeel van een totaal fysiek-economisch-sociaal budget van ruim 15 miljoen

2. Werkwijze

Algemeen

Programma's

In het coalitieakkoord 'Limburg verlegt grenzen' wordt de nadruk gelegd op vijf thema's. Voor de periode 2004-2007 is een bedrag van € 24 miljoen vrijgemaakt voor beleidsintensivering vanuit vier sectorspeerpunten: werk (€ 6 miljoen), platteland (€ 6 miljoen), zorg en cultuur (€ 6 miljoen) en leefbaarheid en veiligheid (€ 6 miljoen). De inzet van het bedrag binnen de verschillende thema's wordt ieder jaar aan de hand van actieprogramma's bepaald. De extra middelen worden ingezet als de reguliere middelen zijn besteed. Van de 5 programma's hebben er drie raakvlakken met sociaal beleid:

Jong zijn in Limburg

Het thema 'Jong zijn in Limburg' kent vijf actieprogramma's: "jongerenparticipatie en integratie", "ontplooiing als poort naar de maatschappij", "de school als poort naar de arbeidsmarkt", "ruimte voor jonge mensen" en "voorkomen van problemen en helpen waar nodig is."

In totaal is € 5,4 miljoen begroot voor dit thema voor 2004.

Veilig leven in Limburg

Het volgende thema is 'Veilig leven in Limburg' dat bestaat uit de actieprogramma's "handhaving van openbare orde en veiligheid (veiligheid op straat)", "bestrijding overlast en hinder van vandalisme in de (woon- en leef)omgeving", "bestrijding grensoverschrijdende criminaliteit", "het bevorderen van de veiligheid in het publieke domein en inrichtingen (fysieke leefomgeving en fysieke veiligheid)" en "(mede) zorgdragen voor de beschikbaarheid van hoogwaardige collectieve voorzieningen ten behoeve van de hulpverlening bij rampen en calamiteiten."

Samen bouwen aan vitale kernen, wijken en buurten

Het thema 'samen bouwen aan vitale kernen, wijken en buurten' werkt aan de hand van de actieprogramma's "vitale netwerken en sociale betrokkenheid", "passende en bereikbare voorzieningen en goed wonen" en "werken in een leefomgeving met kwaliteit."

De thema's zijn vertaald in programma's, waarin het grootste gedeelte van het provinciale beleid is gestopt. In de dagelijkse praktijk zijn de programma's leidend. Om de integratie van het bestaande beleid in de programma's te faciliteren, is er ook op beperkte schaal nieuw geld vrijgemaakt.

Steunfuncties

Limburg is bezig met het herijken van zijn steunfunctiebeleid. Het actieprogramma vitale verenigingen is daarbij het inhoudelijke kader.

De langlopende relatie met de brede steunfunctie Symbiose is per 1 januari beëindigd. In plaats daarvan probeert de provincie nu meer vraaggerichte 'huizen' tot stand te brengen, waarin vraag en aanbod bij elkaar moeten komen. Op dit moment zijn er:

- Huis van de zorg
- Huis van de sport
- Centrum voor amateur-kunsten
- Limburghuis (cultureel erfgoed/ sociaal historisch centrum)
- Monumentenhuis

Een deel van de steunfunctietaken (bibliotheekwerk, welzijn, professionele kunsten) wordt hiermee echter niet ingevuld. Er wordt gezocht naar een oplossing.

Daarnaast bezint de provincie zich op zijn subsidierelatie met allerlei 'maatschappelijke organisatie'.

Gebiedsgericht werken

De provincie Limburg kent geen vaste gebiedsindeling en (dus) ook geen integrale gebiedsgerichte aanpak. Uiteraard wordt er op vele beleidsterreinen wel met (eigen) indelingen gewerkt. Binnen het sociale beleid wint de gebiedsaanpak wel aan belang. Dat komt doordat het Simons-traject met regio's werkt. Hiervoor is aansluiting gezocht bij de al bestaande regio's in het kader van wonen-welzijn-zorg. Het betreft een zevental regio's, steeds gecentreerd rond een centrumgemeente (Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen, Roermond, Venlo, Venray, Weert).

Interactief werken

De verhouding tussen de provincie en de Limburgse gemeenten is goed. De inzet van middelen komt veelal in overleg – of zelfs op verzoek - van gemeenten en hun instellingen tot stand.

Een punt van aandacht is de directe inbreng van burgers. De provincie heeft een aantal projecten lopen om die te vergroten.

Sociaal beleid

Er is in Limburg niet perse sprake van de ontwikkeling van een integraal sociaal beleid. De provincie doorloopt het Simons-traject: er worden momenteel rapportages gemaakt, vervolgens worden debatten georganiseerd, wordt een agenda opgesteld en worden concrete verbeterpunten geformuleerd.

Hoewel het traject goed loopt, zijn er twee aandachtspunten:

- Hoe verhoudt de sociale agenda zich tot de vijf programma's van de provincies?
- Laten gemeenten zich verleiden tot het koppelen van hun eigen inzet aan een agenda?

3. Organisatie

Bestuurlijk kent de provincie een matrix organisatie. Naast de verantwoordelijkheid voor hun portefeuille, zijn 5 van de 6 bestuurders ook integraal verantwoordelijk voor een (programma-) thema. Ambtelijk gezien is het sociale beleid van de provincie Limburg grotendeels ondergebracht bij twee afdeling: Zorg en Cultuur en Sociale Ontwikkeling. Binnen de afdelingen zijn enkele clusters:

Zorg:

- Zorg
- Jeugdzorg

Cultuur en Sociale Ontwikkeling:

- Kunst & cultuur
- Cultureel erfgoed
- Sociale ontwikkeling

Daarnaast ligt een deel van het beleid op het terrein van de afdeling Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs. Leefbaarheid valt voor een deel onder de afdelingen Stedelijke Leefomgeving en Landelijke Leefomgeving.

Bijlage 1 Belangrijkste Wettelijk/ Landelijk kader

Zorg

- Wet ziekenhuisvoorzieningen (WZV)
De provincies hebben een adviestaak over de vraag of er behoefte is aan bouw van zorginstellingen.
- Wet ambulancevervoer
Gedeputeerde staten bepalen het aantal ambulance-auto's, waarmede tenminste aan het ambulancevervoer moet en ten hoogste mag worden deelgenomen, alsmede de spreiding hiervan.
- Telefonische Hulpdiensten (THD)
De provincies hebben de taak om de telefonische hulpdiensten in stand te houden.

Jeugdbeleid

- Wet op de Jeugdzorg
Op grond van de nieuwe wet (per 1-1-2005) krijgt de provincie een bestuurlijke regieverantwoordelijkheid voor de brede jeugdzorg en daarbinnen tevens een directe bestuurlijke eindverantwoordelijkheid voor de intersectorale toegang en het grootste deel van het zorgaanbod.

Welzijn

- Welzijnswet
De provincies zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van de tweedelijnsfunctie. Hier zetten de provincies steunfuncties voor in.

Educatie

- Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)
Ten minste eenmaal in de drie jaren stellen gedeputeerde staten vast, of voldoende is voorzien in de behoefte aan openbaar onderwijs in een genoegzaam aantal scholen.
- Wet op de expertisecentra (WEC)
Provinciale staten stellen op voordracht van gedeputeerde staten, al dan niet in samenwerking met provinciale staten van een of meer andere provincies, jaarlijks voor 1 augustus een plan van nieuwe scholen in de provincie van vestiging vast voor de scholen voor slechthorende kinderen, voor lichamelijk gehandicapte kinderen, scholen voor langdurig zieke kinderen, scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen, scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen en scholen voor meervoudig gehandicapte kinderen, die in de 4 kalenderjaren volgende op het jaar van vaststelling voor bekostiging uit de openbare kassen in aanmerking dienen te worden gebracht. Het plan heeft ten doel te komen tot een evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen in de betrokken provincie. Het plan behoeft de goedkeuring van Onze minister.

Culturele ontwikkeling

- Wet op het Specifiek Cultuurbeleid
Op grond van deze wet wordt er elke 4 jaar een rijkscultuurnota uitgebracht; deze bestrijkt kunsten, erfgoed, omroep, bibliotheken en cultuureducatie. De cultuurnota geeft richting voor het provinciaal beleid.

Regionale Omroepen

- Aanstaande nieuwe Mediawet
De regionale omroep heeft op grond van de statuten een orgaan dat het programmabeleid bepaalt. Dit orgaan heeft een zodanige samenstelling dat het representatief is voor de belangrijkste in de provincie voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. De leden van dit orgaan worden op voordracht van de omroep benoemd door Gedeputeerde Staten.

Bijlage 2 Gesprekspartners

Provincie Groningen

Mevrouw G. Boerma
Mevrouw A. Schipper

Sectorhoofd welzijn
Hoofd cultuur

Provincie Friesland

De heer J.A. Slijkhuis
De heer B.H.J.M. Bolscher
De heer K. Zwart

Sectorhoofd welvaart en welzijn
Teamleider zorg en welzijn
Hoofd plattelandsprojecten

9 gemeenten¹⁴

Provincie Drenthe

Mevrouw L.A.M. Kompier
Mevrouw J. Otten

Coördinator welzijn
Beleidsmedewerker arbeidsmarkt

Provincie Overijssel

De heer P. Offenbergh
De heer H. Kleinmeijer

Teamleider ontwikkeling

Provincie Gelderland

Mevrouw L.M. Van der Steen
De heer P.J.H.F.M. Nieuwenhuysen
De heer H.P. Faber

Hoofd onderafdeling zorg
Hoofd afdeling welzijn, zorg en cultuur
Hoofd onderafdeling welzijn en onderwijs

Provincie Utrecht

Mevrouw E. van der Pers
De heer H. Schoen
De heer V. van Esch
Mevrouw M. Hofstee

Directeur dienst maatschappij, economie en cultuur
Strategische beleidsadviseur
Beleidsadviseur zorg en jeugd
Beleidsadviseur wonen, welzijn en zorg

7 gemeenten

Provincie Flevoland

De heer B. Siepel

De heer K.E. van der Wielen
De heer J. Zwart

Beleidsmedewerker economische planvorming en
projectleider provinciaal sociaal beleid
Senior beleidsmedewerker zorg
Beleidsmedewerker afdeling economische zaken

6 gemeenten

Provincie Noord-Holland

Mevrouw P.J. Izeboud
De heer T. van Benthem
De heer J. van der Wal
Mevrouw J. Oosterhof

Senior beleidsmedewerker afdeling zorg, welzijn en cultuur
Beleidsmedewerker sociaal beleid
Senior beleidsmedewerker jeugdzorg
Senior beleidsmedewerker ouderen en volksgezondheid

Provincie Zuid-Holland

De heer M. van der Kraan
De heer T. Kouwenberg
De heer J. Burgers

Hoofd afdeling zorg, cultuur en maatschappelijke ontwikkeling
Plv programmaleider sociaal beleid
Hoofd afdeling gebiedsprogramma's

¹⁴ Aangezien we hebben beloofd om de opmerkingen geanonimiseerd op te nemen in het rapport, vermelden we hier geen namen van de gemeenteambtenaren.

Provincie Zeeland

De heer S. Knigge
De heer J.B. Hooijer
De heer C. Lindenberg

Directeur directie welzijn, economie en bestuur
Hoofd afdeling welzijn

Provincie Noord-Brabant

De heer J. Meulenpas
Mevrouw A. Broekema
Mevrouw A. van Uytrecht

Hoofd afdeling zorg
Adviseur sociaal beleid
Themadeskundige sociaal-economisch beleid

8 gemeenten

Provincie Limburg

De heer dr. G.L.M. Wolfs

Hoofd afdeling Cultuur en Sociale Ontwikkeling

Interprovinciaal Overleg

De heer H.G.C. Cohen Stuart
De heer P.M.M. Bonke

Senior adviseur sociaal beleid
Senior adviseur jeugdzorg